

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Diplomová práce

Nikola Studynková

Kybergrooming u žáků v období rané adolescence

Olomouc 2023

Vedoucí práce: JUDr. Zdenka NOVÁKOVÁ, Ph.D

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Kybergrooming u žáků v období rané adolescence“ vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 12. 4. 2023

.....

Nikola Studynková

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych poděkovat JUDr. Zdence Novákové, Ph.D. Za odbornou pomoc a cenné rady, které mi jako vedoucí diplomové práce po celou dobu poskytovala. Dále děkuji základním školám, které mi pomohly v realizování dotazníku a také respondentům.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Nikola Studynková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	JUDr. Zdenka Nováková, Ph.D
Rok obhajoby:	2023

Název práce:	Kybergrooming u žáků v období rané adolescence
Název v angličtině:	Cybergrooming among students in early adolescence
Anotace práce:	<p>Diplomová práce je zaměřená na kybergrooming u žáků v období rané adolescence. Cílem práce je analyzovat problematiku kybergroomingu u žáků v období rané adolescence. Práce se skládá z teoretické a empirické části. V teoretické části se zaměřujeme a pojem kyberprostor, kybergrooming, jednotlivé případy kybergroomingu, aktuální výzkumy, prevenci a charakteristiku období rané adolescence.</p> <p>V praktické části jsem se zabývala výzkumnými otázkami a hypotézami, metodikou výzkumu, výzkumným souborem, časovým harmonogramem práce a zhodnocením výsledků.</p>
Klíčová slova:	Adolescent, sociální sítě, kybergrooming, legislativa
Anotace v angličtině:	<p>The diploma thesis is focused on cybergrooming among students in early adolescence. Its goal is to analyze the issue of cybergrooming in early adolescence, and it consists of a theoretical and empirical part. In the theoretical part, the thesis focuses on the concept of cyberspace, cybergrooming, individual cases of cybergrooming, current research, prevention, and the characteristics of early adolescence.</p> <p>In the practical part, research questions and hypotheses are addressed, as well as the methodology of the research, the research sample, the schedule of work, and the evaluation of the results.</p>
Klíčová slova v angličtině:	Adolescence, social network, cybergrooming, legislation

Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Dotazník, Příloha č. 2: Souhlas ředitelů s výzkumem
Rozsah práce:	83 stran
Jazyk práce:	Čeština

Obsah

Úvod.....	8
TEORETICKÁ ČÁST	12
2 Kyberprostor a jeho specifika.....	13
3 Kybergrooming.....	15
3.1. Rizikové jevy související s kybergroomingem.....	15
3.2. Oběť kybergroomera	16
3.2.1. Dopady kybergroomingu na oběť	17
3.3. Charakteristika kybergroomera	18
3.4. Fáze kybergroomingu.....	19
3.4.1. Příprava kontaktu	19
3.4.2. Kontakt s obětí	20
3.4.3. Budování a prohlubování vztahu s obětí	20
3.4.4. Příprava na osobní setkání, realizace	21
3.5. Právní legislativa.....	21
3.6. Případy kybergroomingu v ČR.....	22
4 Primární prevence kybergroomingu.....	25
4.1. Primární prevence ze strany školy.....	25
4.1.1. Minimální preventivní program	26
4.1.2. Školní vzdělávací program.....	26
4.2. Prevence ze strany dítěte.....	27
4.3. Prevence ze strany rodičů	27
4.4. Preventivní projekty.....	28
4.4.1. E – Bezpečí.....	29
4.4.2. Preventivní programy E-bezpečí	29
4.4.3. Nebud' oběť	30
4.4.4. O2 chytrá škola.....	30

5	Aktuální stav problematiky kybergroomingu	31
6	Charakteristika období rané adolescence.....	34
6.1.	Tělesný vývoj.....	34
6.2.	Kognitivní vývoj.....	35
6.3.	Sociální a emoční vývoj	36
6.4.	Vývoj osobnosti a identity adolescentů na sociálních sítích.....	38
EMPIRICKÁ ČÁST		40
7	Výzkumné šetření.....	41
7.1.	Výzkumné cíle, otázky a hypotézy	41
7.2.	Výzkumný soubor	42
7.3.	Metoda výzkumného šetření.....	43
7.4.	Časový harmonogram diplomové práce.....	44
8	Výsledky výzkumu	45
8.1.	Verifikace hypotéz	57
9	Diskuze výsledků.....	62
Závěr.....		68
Zdroje		71
Seznam zkratk.....		76
Seznam tabulek.....		77
Seznam grafů.....		78
Seznam příloh		79

Úvod

Sociální sítě jsou součástí života každého z nás a málokdo si umí představit život bez nich. Kdo dneska nepoužívá sociální sítě, jako by nebyl. Sociální sítě nám daly možnost propojit se nejen s lidmi, které už známe ale seznamovat se i mimo reálný prostor. Nejsou jenom místem, kde se lidé setkávají, ale je to i prostor pro kreativitu, tipy, sebevyjádření. Pro některé uživatele je to zdroj obživy. Na sociálních sítích o sobě sdílíme spoustu informací, i když si to kolikrát ani neuvědomujeme. Naučili jsme se sdílet své soukromí s úplně neznámými lidmi. Veřejně sdílíme své fotografie, příběhy, místa, na kterých se nacházíme a co momentálně děláme. Ztratili jsme kontrolu nad tím, kdo má k dispozici informace o nás a otevřeli jsme se všem uživatelům, tedy i lidem, kteří nám chtějí ublížit. Sociální sítě nás samy povzbuzují ke sdílení informací. Když nejsme dlouho aktivní, vyskočí nám upozornění, že uživatel, kterého sledujeme nedávno přidal fotografii. Ať chceme nebo ne sociální sítě ovlivňují naše chování. Podle našeho chování se sestavují algoritmy. Chtějí, ať sdílíme informace o sobě, líkujeme a získáváme co největší počet shlédnutí a sledující. Nejvíce ohroženou skupinou jsou adolescenti a zakladatelé sociálních sítí znají jejich potřeby a cílí na ně. Potencionální pachatelé čerpají informace z našeho života a podle nich si sestavují plán komunikace s obětí a ví, na co cílit.

Dříve nebylo obvyklé, že by profil na sociálních sítích měly i děti. Dnešní doba jde dopředu, a vidíme stále mladší a mladší děti s telefony nebo tablety v ruce. V rámci praxí v předchozím bakalářském studiu, kterou jsem absolvovala ve školní družině, jsem viděla, jak závislost některých žáků na mobilních telefonech. Také v rámci magisterského studia, konkrétně na praxi v dětském domově, jsem viděla, jak moc je pro tyto děti mobil důležitý. Otázka je následující: Jsou si uživatelé vědomi rizik, které sociální sítě přinášejí?

Známe mnoho rizikových jevů, se kterými se děti na sociálních sítích setkávají jako například kyberšikana nebo vyzývání k nebezpečným challengím. Já si vybrala kybergrooming.

Jednou z motivací pro výběr tématu je jeho aktuálnost. Konkrétním podmětem pro zpracování tématu se stalo promítání filmu V síti. Při sledování dokumentu, jsem byla zděšená, z toho, kolik predátorů se na sociálních sítích vyskytuje a s čím se musí některé děti setkávat. Když jsem byla ve věku dětí, za které se herečky měly vydávat, setkávala jsem se také s některými situacemi zmíněné v dokumentu, ale jednalo se maximálně o desítky uživatelů. Brala jsem jako samozřejmé to, že je každý poučený o tom, jak se má na sociálních sítích chovat, ale na tomto příkladu můžeme vidět, že i když je mnoho dětí poučených, stále je potřeba

o problematice mluvit. Pachatelé vymýšlejí stále nové způsoby, jak se k dítěti dostat blíže a dítě musí vědět, jak se proti nim bránit a co v takové situaci dělat.

Jak už jsem naznačila v předchozím odstavci, další motivací byla osobní zkušenost s kybergroomingem. Sociální sítě jsem začala používat kolem 11-12 let a byla jsem na nich velmi aktivní. Měla jsem ráda pozornost, kterou mi sociální sítě poskytovaly. V tomto věku jsem se setkávala s jednotkami žádostí o poslání fotografií, ale nabídky jsem ignorovala a nereagovala na ně. Sexuální návrhy a nevyžádané fotografie jsem začala dostávat ve 14-15 letech na které jsem rovněž nereagovala a uživatele blokovala. I když jsem začala využívat sociální sítě v mladém věku, uvědomovala jsem si rizika, která může komunikace přinášet. Je mi jasné, že dnešní predátoři využívají jiné taktiky, jak se dostat blíže k dítěti, a ne každé dítě si uvědomuje rizika, která komunikace s neznámým člověkem může přinášet.

Poslední motivací pro výběr tématu je moje zaměření oboru, tedy sociální pedagogika se zaměřením na výchovné poradenství. Úkolem sociálního pedagoga zjišťovat, s jakými rizikovými jevy se žáci setkávají a řešit jejich předcházení. Aby sociální pedagog mohl naplňovat svou práci, musí znát žáky a prostředí ve kterém se pohybují.

Cílem této diplomové práce je analyzovat problematiku kybergroomingu u žáků v období rané adolescence. V rámci teoretické části jsou níže popsány jednotlivé dílčí cíle, které navazují na hlavní cíl práce. Diplomová práce bude rozdělena na dvě části, teoretickou a empirickou. Celkově bude práce obsahovat osm kapitol, přičemž každá kapitola bude rozdělena na podkapitoly a oddíly.

Teoretická část se skládá ze čtyř kapitol. V úvodní části si definujeme kyberprostor a jeho specifika. Následuje samotná kapitola zabývající se kybergroomingem. V této kapitole si definujeme pojem kybergrooming a jevy, které s ním souvisí. Popíšeme charakteristiku oběti i pachatele a jak pachatelé postupují při navazování kontaktu s obětí. Dále na problematiku navazuje právní legislativa a jednotlivé případy kybergroomingu z českého prostředí. V další kapitole jsou vymezení aktéři primární prevence a konkrétní projekty zabývající se problematikou kybergroomingu. Ve čtvrté kapitole jsem se zabývala aktuálními výzkumy v dané problematice. Poslední kapitola teoretické části se zabývá charakteristikou období rané adolescence.

Empirická část mé diplomové práce se skládá ze tří kapitol, které se soustředí na výzkumné šetření, verifikaci hypotéz a diskusi výsledků. V kapitole věnované výzkumnému šetření jsou uvedeny výzkumné otázky a hypotézy, popis výzkumného souboru, použitá metoda

a časový harmonogram práce. V sedmé kapitole jsou ověřovány stanovené hypotézy. V poslední části, diskusi výsledků, jsou získané výsledky porovnány s výsledky předchozích výzkumů.

Cíle diplomové práce

Cílem této diplomové práce je analyzovat problematiku kybergroomingu u žáků v období rané adolescence. Hlavní cíl bude naplňován prostřednictvím dílčích teoretických a empirických cílů.

Teoretické dílčí cíle:

- Charakterizovat a popsat specifika kybernetického prostoru
- Uvést další rizikové jevy související s kybergroomingem
- Charakterizovat oběť a pachatele kybergroomingu
- Popsat fáze kybergroomingu
- Představit právní rámec kybergroomingu
- Zhodnotit aktuální stav problematiky kybergroomingu v České republice
- Popsat preventivní strategii kybergroomingu

Dílčí empirické cíle:

- Zjistit, v jaké míře komunikují žáci 8. a 9. tříd s neznámými uživateli na sociálních sítích
- Zjistit, zda se žáci setkali s nepříjemnou konverzací
- Odhalit důvody, proč žáci považují setkání s neznámým člověkem za rizikové
- Objasnit, zda byli žáci informováni o rizicích na sociálních sítích
- Odhalit, zda mají rodiče povědomí o aktivitách dítěte na sociálních sítích

TEORETICKÁ ČÁST

1 Kyberprostor a jeho specifika

Hulanová (2012) definuje kyberprostor jako „Označení virtuálního světa vytvářeného moderními technologiemi paralelně ke světu reálnému“ Vše, co děláme na internetové síti se odehrává v něm.

Kyberprostor je relativně svobodné prostředí, kde je na nás, jak se v něm prezentujeme. Ne zdaleka odpovídá naše chování tomu, jak se chováme v realitě. Jelikož nikdo nemůže s určitostí říct, kdo se nachází za obrazovkou, dostává se nám prostor k experimentování s identitou (Hulanová, 2012).

S užíváním internetu se setkáváme s disinhibičním efektem. Relativní pocit anonymity a bezpečí nám dává možnost se chovat jinak, než jak bychom se chovali v reálném životě. Anonymita přináší prostor k vyjádření, svobodně se projevovat, jelikož na internetu jsou si všichni rovni. Dochází k oddělení osobnosti na osobnost internetovou a skutečnou (Hulanová, 2012; Suler, 2004).

To sebou nese i prostor uživatele, kteří ho zneužívají k nezákonným aktivitám. Tento jev nazýváme disociativní anonymitou, kdy jedinci obvykle nenesou následky za svoje činy. Například chodí na místa, kam by normálně nechodili, jelikož se nemusí starat o to, že je někdo vidí (Hulanová, 2012; Suler, 2004).

Neexistuje zde běžná hierarchie, internetový uživatel, který je neoblíbený může na internetu zazářit. Záleží na jeho vyjadřovací schopnosti a na jeho schopnost ovlivňovat lidi. Se společenskou hierarchií jsou spojené sociální role, které se tímto oslabují. Na internetu je slabší vnímání autority, jelikož sankce za porušení nejsou vysoké (Hulanová, 2012; Šmahel 2004).

Hlavní prostředek internetové komunikace je psaný text. Prostřednictvím psaného textu navazujeme vztahy s dalšími internetovými uživateli. Jelikož je tato forma komunikačního prostředku dominantní, chybí nám sensorické podněty. Nevidíme toho člověka takového, jaký je, nevyčteme z jeho výrazu, co si ve skutečnosti myslí. Neschopnost vidět neverbální komunikaci k omezování schopnosti empatie. Komunikace bývá asynchronní, což znamená, že nekomunikujeme s protějškem v reálném čase. Je na tom uživateli, zda chce na zprávu odpovědět a kdy na ni chce odpovědět. Takto může každý z nás komunikovat se stovky lidmi najednou (Hulanová, 2012; Suler, 2004).

Zmíněný psaný text souvisí s dalším jevem, který nazýváme solipstická introjekce. Solipstická introjekce je jev, kdy promítáme své představy do toho druhého. Hodnotíme někoho

na základě své vlastní zkušenosti, idealizujeme si toho druhého. Představujeme si to, jaký má hlas, co bychom s tím druhým člověkem chtěli zažít a jak se chová v realitě (Suler, 2004).

2 Kybergrooming

Samantha Craven (2007) definuje kybergrooming jako: „Proces, při kterém obvykle dospělá osoba připravuje dítě k zneužívání. Tento proces zahrnuje získání náklonosti dítěte a pachatel se snaží jeho náklonost využít k umlčení dítěte. Tento proces je příznačný pro pachatele, kteří tuto skutečnost využívají k obhajování nebo popírání jejich činnosti.

Podobně definují kybergrooming i skupina autorů Wachs, Wofl a Pan (2012), kteří kybergrooming popisují jako: „Vytváření vztahu založeného na důvěře mezi nezletilým a dospělým s cílem zneužít oběť pro sexuální účely. Projevuje se opakovaně, je založené na zneužití důvěry a vytvořeném vztahu.“

2.1. Rizikové jevy související s kybergroomingem

S kybergroomingem jsou spojeny i další rizikové jevy. Nejčastěji se setkáváme s webcam trollingem a sextingem. V následující kapitole si popíšeme následující jevy a v čem spočívá jejich nebezpečí pro oběť.

Webcam trolling

Webcam trolling byl původně jev internetových trollů, kteří provokovali internetové uživatele, aby z nich dostali reakci. V posledních letech si jev oblíbili kybergroomeři, kteří ho využívají k vylákání intimních fotografií (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021).

Webcam trolling lze provozovat v každé aplikaci, která umožňuje videohovor. Celý proces funguje tak, že si útočník stáhne specializovaný program na úpravu webkamery. Program slouží k zamaskování vlastní identity. V tomto programu lze nahrát video smyčku jiné osoby. Jedná se o erotický materiál, jehož cílem je vyvolat v oběti reakci. Dnes jsou programy tak propracované, že oběť nemusí poznat, že se na druhé straně obrazovky nachází úplně jiný člověk než na fotkách. Celá smyčka je beze zvuku, který pachatel vysvětluje nefungujícím mikrofonom (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021).

Pachatel se zkontaktuje s obětí pomocí videohovoru, ve kterém použije zmíněnou video smyčku jiné osoby, většinou se jedná o osobu opačného pohlaví. Oběť je požádána, aby se před kamerou svlékla. Pokud tak učiní, celý tento záznam je nahráván a ukládán. Ve videohovoru oběť plní příkazy pachatele. Pachateli záznam slouží k případnému vydírání oběti. Pokud oběť odmítne pokračovat v sexuálních praktikách, stává se terčem výhrůžek a pachatel hrozí zveřejněním sexuálního obsahu oběti (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021).

Nejllepší obranou proti webcam trollingu je nepodílet se s nikým na tvorbě sexuálního obsahu, protože nikdy nevíme, kdy může být zneužit. Pomoci může i dobrý antivirový program a technické zabezpečení počítače. Pokud oběť chce videohovor realizovat, může poprosit uživatele o sepsání textu na papír, který ukáže před webkamerou. Celý tento proces by se měl odehrát v reálném čase před webkamerou (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021).

Sexting

Kopecký (2021) definuje sexting jako „Elektronické rozesílání a šíření vlastních sexuálně sugestivních či explicitních materiálů (tj. textových zpráv, fotografií či videí), včetně přijímání materiálů této povahy, k němuž dochází prostřednictvím internetu a mobilních telefonů.“

Cílem kybergroomera je, aby si k němu dítě vytvořilo vztah. Tento vztah posunuje do sexuální roviny pomocí sextingu, který pachatel iniciuje. Sexting bývá součástí romantického vztahu, můžeme ho vnímat jako projev intimity a důvěry. Navazování intimity může oběti připadat normální, protože je ve vztahu s pachatelem. Rizika sextingu jsou většinové populaci známá, přesto se nebojí ho provozovat. U kybergroomera tento citlivý materiál slouží k manipulaci oběti, popřípadě k vydírání (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021).

Pokud se pachatel rozhodne k šíření intimních fotografií, oběti se stávají terčem pomluv a ztráty společenské prestiže. Tyto pomluvy a urážky můžou přejít kyberšikanu. Dopady jsou také na straně psychické, ke které patří úzkosti nebo deprese (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021).

2.2. Oběť kybergroomera

Problematika kybergroomingu postihuje chlapce a dívky od 13 do 17 let. Co se týká vzhledu jsou častým terčem blond dívky a sportovně založení chlapci. V hledáčku jsou i chlapci homosexuálové. Povaha dítěte má vliv na pravděpodobnost zneužití. Pachatelé vyhledávají submisivní děti, které jsou lépe ovladatelné. Rodinná situace může být také jedním z faktorů, kdy se dítě může stát terčem pachatele. Obvykle se jedná o děti s nízkou sebeúctou, emocionálními problémy, které jsou lehce ovlivnitelné a vyhledávají kontakty na sociálních sítích. Osamělé děti jsou izolované a internet je náhradou sociální interakce. Internet je pro ně bezpečným místem, kde mohou naplňovat potřebu intimity. Pachatelé vyhledávají děti z rodin, kde se jim nedostává láska, a tak ji hledají jinde. Osamělé děti mají tendenci být příliš důvěřivé a mohou být na pachateli emočně závislé. Do kategorie ohrožených dětí spadají také děti, které

tráví velké množství času na internetu. Bylo zjištěno, že uvedené faktory mají za následek 5-11x větší šanci, že oběť bude zneužitá. Pachatelé oběti vyhledávají pod záminkou hledání internetového kamaráda (Wolak aj., 2008).

Oběti zpočátku nedokážou rozeznat rozdíl mezi navazováním normálního online vztahu a zneužíváním. Nemusí se vždy jednat o pachatele, který se vydává za mladšího, než jsou. Dívky, které jsou předčasně vyspělé vyhledávají starší partnery, což je pro kybergroomera velkým lákadlem. Samy oběti kolikrát popírají, že jde o něco závažného, jelikož se vztahem samy souhlasily. Pachatelé nevnímají navazování sexuálního kontaktu s obětí za problematické a obhajují ji láskou k oběti. I když oběť se vztahem souhlasí, nelze zlehčovat a omlouvat úmysly pachatele (Kopecký, 2013; Whittle 2013; Juliene aj., 2014).

2.2.1. Dopady kybergroomingu na oběť

Čím déle zneužívání probíhá, tím větší jsou dopady na oběť. Oběť je k pachateli citově připoutaná a izolovaná od ostatních. To vede k úzkostem a dítě svádí vnitřní konflikt (Kopecký, 2015).

Chiu ve svém výzkumu vyzpovídal oběti, které se setkaly se svým pachatelem. V rozhovoru se oběti svěřily, že věděly o možném riziku, které nese setkání s neznámou osobou, ale přesto ho byli ochotni podstoupit, protože nepovažovali internetového kamaráda za neznámou osobu. Nepřipouštěli si, že by se na druhé straně mohl skrývat někdo jiný. S člověkem za obrazovkou probírali intimní záležitosti jako otázky sexuální identity, ale i normální věci ze života. Kdyby pachatele oběť tak dlouho neznala, váhala by s osobním setkáním více (Chiu, 2022).

Jedním z následků, které si oběť nese je pocit viny. Pocit viny souvisí s věkem oběti, které si vyčítají, že by ve svém věku měly vědět, jak se chovat a uvědomovat si následky svého chování. Své chování na internetu popisovaly jako volání o pomoc, jelikož si nebyli jistí svou vlastní identitou a rolí, kterou v životě zastávají. Adolescenti nejsou dospělými, ale zároveň nejsou ani dětmi, což může být náročné a matoucí. Oběti kybergroomingu se mohou potýkat s urychlením sexuálního vývoje, promiskuitou, sexuálními poruchami, uzavřením apod. U chlapců se projevují problémy s mužskou rolí a sexuální orientací. Paradoxně takto zneužité děti jsou náchylnější k dalšímu zneužívání. Ony uvedené následky posilují potřebu pozornosti, potřebou lásky a uznání. Oběti se potýkají nejen s hypersexualitou, ale také s negativním vnímáním vlastního těla a odporem k fyzickému kontaktu (Kopecký, 2013; Chiu, 2022; Wolak aj., 2008).

2.3. Charakteristika kybergroomera

Pachatelé kybergroomingu jsou převážně muži. Většinou jde o muže bílé pleti, kteří jsou vzdělaní, zaměstnaní a nemají žádný trestní záznam. Průměrný věk pachatele je 35 let. Pachatelé si vybírají oběť mezi 13-17 lety, proto ve svém falešném profilu uvádí, že je jim kolem 17 let. Spousta lidí se mylně domnívá, že jde o pedofily, ale není to tak. Na sociálních sítích se mnoho dětí nevyskytuje a pokud ano, neodepisují cizím lidem a nevyhledávají na internetu žádné vztahy. Pachatelé jsou hebefilové/efebilové, což jsou lidé, které přitahuje dítě v období puberty, adolescence, kdy se mu vyvíjí druhotné pohlavní znaky. V současné době se nevyskytují žádné výzkumy nebo literatura, která by se zabývala hebefily nebo efebily (Briggs, 2012; Kopecký; Wolak aj., 2004).

Tito jedinci neumí navazovat vztahy s dospělými, z toho vyplývá i jejich strach z intimity s dospělými. S dětmi dokážou navazovat vztahy lépe, jelikož nemají tolik rozvinuté sociální dovednosti a hůře rozpoznávají nebezpečné události. Dokážou se s nimi identifikovat a uspokojit jeho potřeby. Útočníci jsou nejčastěji lidé, kteří se s obětí znají. Vyznačují se vysokou mírou trpělivosti a s obětí dokážou udržet kontakt až několik let (Kopecký, Sztokowski, Dobešová; Cho, 2009; Julien aj, 2014).

Pachatel si vybírá svou oběť na základě několika kritérií. Jeden z výzkumů ukázal, že pachatelé si svou oběť vybírají na základě toho, jak zrale a vyspěle oběť působí. V ohrožení jsou chlapci a dívky, kteří na sociální síti zveřejňují své polonahé fotografie. Nezáleží pouze na vzhledu dítěte, pachatelé považují za atraktivní každou oběť, která jim odpoví. Pozornost pachatele budí přezdívky se sexuálním podtextem a otevřenost k sexuálním tématům. Při navazování kontaktu se nezaměřují jen na jednu oběť. Jejich snahou je normalizovat vztah mezi dospělým a dítětem. Obětem přislibují lásku nebo dokonce i manželství (Briggs, 2011; Malesky 2008).

Pachatele můžeme rozdělit na dva typy. Prvním z nich je kontaktní pachatel. Cílem kontaktního pachatele je navázat sexuální vztah s nezletilým. Nezáleží jim na budování romantického vztahu s obětí, chtějí se s ní setkat nejlépe hned. Jedná se o mladší pachatele s nižším vzděláním, kteří nikdy nebyli ženatí (Briggs, 2011).

Druhý typ pachatele je fantazijní. Na rozdíl od kontaktního pachatele si buduje vztah s obětí. Průměrná délka vztahu je minimálně 32 dní. Dokáže se do obětí vcítit a má více trpělivosti. Nechtějí se sejít hned, těmto pachatelům stačí sex po webkameře, sexting nebo sex po telefonu. Pachatelé jsou staršího věku a mají zkušenost s normálními vztahy. Může se jednat

o pachatele s narcistickou osobností. Internet je pro ně kompenzací potřeby intimity (Briggs, 2012; Juliene aj., 2014).

Internet je pro ně prostor, kde mohou uspokojit své neobvyklé sexuální představy, touhy (fetiš, voyerismus). Díky anonymitě se nestydí mluvit otevřeně o svých sexuálních potřebách. Bylo zjištěno, že až 68,8 % pachatelů posílá oběti své intimní fotografie a 41,2 % mužů masturbuje u sexuální konverzace (Briggs, 2012; Cho, 2009).

Tito sexuální predátoři vytváří komunity, kde sdílí mezi sebou své představy a dětskou pornografii. Jejich další motivací je zisk, který může plynout z prodeje pornografie. Online groomeři nebývají násilničtí, vraždy nebo znásilnění je velmi ojedinělé (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021; Wolak aj., 2008).

2.4. Fáze kybergroomingu

Kybergrooming lze rozčlenit do čtyř následujících etap, každá z nich má svou charakteristiku.

2.4.1. Příprava kontaktu

Na začátku celého procesu je potřeba potencionální oběť zaujmout. Pachatel si je vědomý, že pokud dítě osloví pod svou pravou identitou, mohl by oběť vystrašit. Aby měl vyšší pravděpodobnost si oběť získat, musí si vytvořit falešný profil. Pachatelé často oslovují více než jednu oběť. Někteří z nich si vytváří identit více, ale přináší to riziko. Pachatel, který vytváří více než jednu identitu, je pod zvýšeným tlakem, protože hrozí riziko záměny jednotlivých identit. Pokud si pachatel založí neměnný profil, nazýváme ho statickou identitou. Jejím opakem je dynamická identita, kdy pachatel mění svůj profil podle toho, jakou oběť chce oslovit. (Szotkowski, Kopecký, Krejčí, 2021).

Pachatelé se často vydávají za dítě opačného pohlaví nebo vlivnou dospělou osobu. Pokud se jedná o dospělou osobu, snaží se vzbudit dojem, že pracuje pro významnou firmu nebo módní agenturu. Pod falešnou nabídkou práce z dětí lákají informace o jejich bydlišti, telefonní číslo nebo e-mail. (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021).

Kybergroomer vyhledává své oběti na sociálních sítích, které si vytipuje podle pohlaví, místa bydliště, věku, zájmů apod. Nejenže se pachatel se snaží tímto krokem zvýšit šanci na osobní schůzku, ale zároveň se komunikací s mladšími učí přizpůsobovat své chování. Mladší ročníky používají různé emoji, slangy a jiné. (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021).

2.4.2. Kontakt s obětí

Vytipované oběti jsou osloveny pod záminkou stejných zálib nebo pachatel vyvolává dojem, že oběť je z okruhu známých. Dalším oblíbeným způsobem, jak pachatelé navazují kontakt s obětí je založená na principu náhody. Kybergoomer oběti tvrdí, že byla kontaktována na základě překlíku. Opak je pravdou, kybergroomer si na základě dostupných dat, které o dítěti najdou tipují, jak s ní navázat kontakt. Pachatel může zahájit konverzaci také tím, že přehnaně chválí oběť. Komplimenty souvisí se vzhledem oběti, ale snaží se střídát komplimenty s jinými tématy, aby jeho chování nevypadalo, že se příliš vnucuje. Může i žádat oběť o zaslání fotografie, aby se ujistil, že za obrazovkou skutečně sedí dítě. Zjišťuje, kde má dítě umístěný počítač a kdo ho používá, aby pachatel věděl, kdo všechno může jejich konverzaci vidět (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021; Lorenzo, Izura, 2017).

2.4.3. Budování a prohlubování vztahu s obětí

Ve třetí etapě se pachatel snaží dítě dostat na svou stranu pomocí několika technik. Výběr techniky závisí na osobnosti dítěte. První z nich je efekt zrcadlení. Efekt zrcadlení spočívá v tom, že pachatel napodobuje svou oběť. Sdílí spolu stejné záliby, muziku, ale také i problémy. Oběť získává pocit, že našla svou spřízněnou duši a ztrácí zábrany a nedůvěru, kterou mohla mít na začátku komunikace. Při komunikaci s obětí je kybergroomer velmi trpělivý a snaží se oběť izolovat od přátel, rodiny. Vyvolává pocit speciálnosti a naplňuje potřebu být někým milován. Vytváří se tak závislost oběti na pachateli. Může se stát, že oběť se do svého internetového kamaráda zamiluje. Tento vztah však musí být utajen před ostatními. K upevnění vztahu používá pachatel věty jako: „Těším se na tebe. Napíšeme si zítra“ (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021).

Kromě efektu zrcadlení pachatel používá luring neboli uplácení oběti. Oběť dostává od pachatele dárky, peníze. Zároveň se pachatel ujistňuje, zda údaje, které s ním oběť sdílela jsou pravdivé (Kopecký, Szotkowski, Krejčí, 2015).

Jako poslední bych chtěla zmínit snižování zábran do sexuální konverzace, posílání pornografických materiálů. Jde o fázi, kdy kybergroomer posunuje již vytvořený vztah. Láká oběť k sextingu nebo posílání intimních fotografií. Pachatel provází dítě v oblasti intimity, probírají spolu témata jako masturbace, sexuální představy, dosavadní zkušenosti oběti se sexem. Pro dítě to může být jeho první sexuální zkušenost. Pachatel posílá fotografii jako první, aby zmizely zábrany ze strany oběti. Tyto fotografie mohou být falešné. Pokud oběť nechce přistoupit k zaslání fotografie, pachatel se v oběti snaží vyvolat pocit viny. Například tím, že

porovnává oběť s jinou obětí. Další manipulativní taktikou je výhrůžka, že pachatel ublíží sám sobě. Tím, že je oběť k pachateli citově vázaná na jeho žádost přistoupí. Fotografie, které oběť zašle mohou posloužit jako materiál k vydírání. Není neobvyklé, že se pachatel uchyluje k výhrůžkám. Samotné výhrůžky se týkají prozrazení citlivých informací o dítěti. Někteří pachatelé jsou schopni dojít s výhrůžkami tak daleko, že vyhrožují tím, že ublíží členu rodiny oběti. Pokud oběť v minulosti fotografií poslala, vyhrožuje pachatel jejím zveřejnění. Pachatel se může ptát i na otázky jako jak se dítě cítí, když se samo sebe dotéká a navádět ho ke společné masturbaci. Po uspokojení pachatele ukončuje kontakt s obětí a navazuje ho zase, pokud má chuť na sexuální aktivitu (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021; Kloess aj., 2019; Joleby aj., 2021).

2.4.4. Příprava na osobní setkání, realizace

V poslední etapě se snaží kybergroomer vylákat dítě na osobní schůzku. Využívá důvěry, kterou si k němu dítě vybuchovalo. Jeho snahou je izolovat dítě od přátel, rodiny a vyvolat v něm pocit lásky, porozumění, přátelství. Pokud má dítě problémy snaží se mu s nimi pomoci, aby odpoutal podezření, které by dítě mohlo vůči němu mít (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021).

Když se dítě zdráhá přijít na osobní schůzku, kybergroomer přistupuje k vyhrožování a vydírání. Může se jednat o vyzrazení tajemství, se kterému se mu dítě svěřilo nebo rozesílání explicitních fotek, videí, na kterých je dítě vyobrazeno (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021).

Útočník se snaží osobní setkání utajit. Dítě nesmí prozradit místo schůzky. Průběh osobních schůzek je různorodý. Může se jednat o nevinnou schůzku na veřejném místě nebo také může vyústit v sexuální obtěžování dítěte. Když na osobní schůzku dorazí člověk starší, než očekávalo, může být dítě v šoku. Této skutečnosti si je pachatel vědom a vydává se za rodinného příslušníka internetového kamaráda. Jedná se o techniku překonávání věkového rozdílu mezi obětí a útočníkem. Svoji přítomnost na schůzce zdůvodní tak, že se kamarád nemohl z nějakého důvodu setkání zúčastnit, ale pokud chce, odvede ho ke kamarádovi domů (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021).

2.5. Právní legislativa

Kybergrooming není sám o sobě vymezený v trestním zákoníku jako trestný čin. Nicméně to neznamená, že pachatel se žádného trestného činu nedopouští. Trestné činy spojené s kybergroomingem najdeme v Zákoně č. 40/2009 Sb., část druhá, Hlava III, kde jsou

vymezené trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti a Hlavě IV, kde najdeme trestné činy proti rodině a dětem. Konkrétně se jedná o:

- § 185 Znásilnění – v 2. odstavci trest odnětí svobody 2 až 10 let
- § 186 Sexuální nátlak – v 2. odstavci trest odnětí svobody rok až 5 let
- § 187 Pohlavní zneužití – v 1. odstavci trest odnětí svobody od 1 až 8 let
- § 191 Šíření pornografie – v odstavci 2. trest odnětí svobody až na 2 roky, zákaz činnosti nebo propadnutí věci
- § 192 Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií – v 1. odstavci odnětí svobody až na 2 roky
- § 193 Zneužití dítěte k výrobě pornografie – v 1. odstavci odnětí svobody 1 až 5 let
- § 193a Účast na pornografickém představení – odnětí svobody až na 2 roky
- § 193b Navazování nedovolených kontaktů s dítětem – odnětí svobody až na dva roky
- § 201 Ohrožování výchovy dítěte – odnětí svobody na až 2 roky
- § 202 Svádění k pohlavnímu styku – v 1. odstavci odnětí svobody na až 2 roky nebo peněžitý trest

2.6. Případy kybergroomingu v ČR

Následující kapitola se zabývá konkrétními případy, které se odehrály v České republice. Snažila jsem se vybrat co nejaktuálnější případy, jedná se o kauzy, které otřásly a šokovaly české prostředí. Popíšeme si jednotlivé aktéry, jak postupovali při kontaktu s oběťmi, průběh soudního procesu a jeho výsledek. S jedním z případů jsme se mohli setkat ve snímku V síti, konkrétně se jedná o případ Ústečan.

Lukáš Bako

Prvním známým případem u nás je případ Lukáše Baka z roku 2015. Bako byl studentem České lesnické akademie. Zneužil celkem 45 nezletilých dívek. Své oběti začal vyhledávat ve svých 15 letech. Pro kontakt s oběťmi používal falešnou identitu na Facebooku. Své oběti si vybíral náhodně, jednalo se o dívky ve věku od 10 do 18 let. Ze začátku se snažil u obětí vybudovat důvěru tím, že ptal se na jejich zájmy. Poté přešel k otázkám, týkající se sexuálních zkušeností. Po obětech požadoval zaslání intimních fotografií a svlékání před kamerou. Pokud oběti odmítly, začal jim útočnick vyhrůžovat, že zveřejní jejich fotografie na Facebooku a rozešle je rodině oběti. V jednom případě vyhrůžoval, že obličej oběti přidá k nahé

fotografie jiné dívky. Pod nátlakem se dívky podvolily jeho požadavkům. Podařilo se mu zlákat některé dívky i na osobní schůzku kde se dopustil znásilnění (Kučera, 2015; Vitovská, 2016).

Lukáši Bakovi hrozilo až 12 let vězení, nakonec ho soud za vydírání, znásilnění a zneužívání odsoudil 8,5 lety vězení. O nižší trestní sazbě rozhodl soudce na základě toho, že v době páchaní trestných činů byl pachatel mladistvý a dopustil se jich ve stavu zmenšené přičetnosti. Zároveň soud nařídil Bekovi sexuologické léčení a zaplacení 150 tisíc korun zneužitým dívkám (Vitovská, 2016).

Podle znaleckých posudků netrpí žádnou duševní poruchou. Znalci uvedli, že Bakova osobnost je nevyzrálí, egocentrická s narcistními rysy. Diagnostikovali mu smíšenou poruchu osobnosti a několik sexuálních deviací. Trpí pedofilií a hebefilií a je u něho rozvinuta agresivita a sadismus (ČTK, 2016).

Jaroslav Pulpán

Dalším případem kybergroomingu je případ Jaroslava Pulpána, který se trestné činnosti dopouštěl od roku 2012 do roku 2015. Oslovil 5000 dívek a zneužil jich celkem 153. Zmíněný pachatel si vytvářel falešné profily na sociální síti Facebook a v aplikacích Skype a ICQ. Přes tyto falešné profily kontaktoval dívky od 7 do 24 let. Pulpán se vydával za dívku, která si nebyla jistá svou orientací. Pachatel z dívek vylákal intimní fotografie a svlékaly se před kamerou. Zmíněné fotografie a videa měly sloužit k ujasnění orientace. Pokud dívky odmítly poslat fotografii nebo v pokračování posílání fotografií vyhrožoval dívkám, že fotografie a videa zveřejní na internetu. Na rozdíl od Lukáše Beka zneužívání probíhalo pouze online a pachatel žádnou z dívek fyzicky nenapadl (Vacula, Horák, 2016).

Obžalován byl ze sexuálního nátlaku, ohrožování výchovy dítěte, zneužití dítěte k výrobě pornografie, navazování kontaktu s dítětem a vydírání. Hrozilo mu 12 let vězení (Vacula, Horák, 2016).

Pachatel se u soudu obhajoval svým věkem a nerozvážností. Při své obhajobě uvedl, že i jemu jako nezletilému chodily intimní fotografie cizích lidí (Gordíková, ČTK, 2017).

Pulpán byl odsouzen k šesti a půl letem vězení a uložení ochranné sexuologické léčby. Soud rovněž nařídil propadnutí počítači, přes který pachatel kontaktoval dívky a musel uhradit náhradu škody několika dívkám. Soud ho zprostil z obvinění z pohlavního zneužívání, kdy podle soudu nebylo dostatek důkazů k jeho prokázání (ČTK, 2018).

Nebyly u něho zjištěny žádné úchytky, ale pouze porucha osobnosti. Podle sexuologů je všestranně nevyzrálý, ale není nebezpečný pro své okolí. Pokud by dostal možnost s dívkami komunikovat, spáchal by trestnou činnost znovu. Proč vyhledával mladší dívky vysvětlují tím, že se mu s nimi snáze komunikovalo (ČTK, Vacula, 2018).

Ústečan

Ústečan je jedna z nejznámějších kauz díky dokumentu V síti. Pachatelem je 48letý Martin Konopásek z Ústí nad Labem. Případ byl šokující v tom, že zmíněný muž pracoval s dětmi, vedl například tábory a lyžařské kurzy. Martin K. už byl dříve odsouzen za trestný čin pohlavního zneužívání 14leté dívky, kterou osahával a vyvíjel na ni sexuální nátlak (ČTK, 2021).

Konopásek zneužíval oběti od listopadu 2018 do února 2019. Se svými oběťmi komunikoval přes sociální sítě a Skype. Po dívkách požadoval poslat jejich nahé fotografie. Sám dívkách posílal fotku svého přirození i pornovideo s pravděpodobně nezletilou dívkou (ČTK, 2021).

Závažnost činu si útočník neuvědomoval a při závěrečné konfrontaci uvedl, že je zodpovědnost na rodičích, jelikož děti špatně vychovávají (Balvín, 2020).

Byla na něj podána žaloba za navazování nedovoleného kontaktu s dítětem a šíření dětské pornografie. Hrozilo mu 5 let vězení (ČTK, 2021).

U soudu muž tvrdil, že nic z toho, co dívkám psal nebral vážně a byla to pro něj spíše zábava. Bránil se, že nevěděl, kolik je dívkám ve skutečnosti. Obvinění z navazování nedovoleného kontaktu s dítětem popřel. Přiznal se ale k výrobě a nakládání s dětskou pornografií (ČTK, 2021).

Konopásek byl odsouzený k nepodmíněnému dvouletému trestu. Znalec nejistil žádnou sexuální deviaci, jeho motivací bylo sexuální uspokojení (ČTK, 2021).

3 Primární prevence kybergroomingu

V předchozích kapitole jsme si definovali základní charakteristiku kybergroomingu. V následující kapitole si uvedeme úlohu školy jako jedním ze subjektů podílejících se na primární prevence, vymezíme si pravidla pro děti a rodiče a seznámíme se s preventivními projekty zaměřené na problematiku kybergroomingu.

3.1. Primární prevence ze strany školy

Primární prevence má za úkol předcházet vzniku a rozvoji rizikového chování. Cílem je vést žáky ke zdravému životnímu stylu, rozvoji sociálních dovedností a zvládnání zátěžových situací. S primární prevencí by se mělo začít dříve, než je dítě ohroženo konkrétním rizikem. Doporučuje se začít minimálně dva roky před předpokládáním setkáním s rizikovým jevem. Primární prevence se dělí na všeobecnou a selektivní (MŠMT, 2010).

Všeobecná prevence se zaměřuje na co největší skupinu populace. Nejsou zde zohledněny zvláštní specifika, skupina je obvykle rozdělena podle věku. Je zaměřená na oddálení setkání se s rizikovými jevy. Programy jsou vytvářeny tematicky. Výhodou je, že je zaměřená na velký počet lidí, ale svou šířkou je motivace ze strany jednotlivců menší (MŠMT, 2010).

Selektivní primární prevence je zaměřená na užší skupinu, která je riziková. Žáci, kteří spadají do této skupiny mívají jako společný znak zhoršený prospěch nebo děti ze slabších a problémových rodin. Pracuje se s menší skupinou. Cílem je naučit žáky pracovat s emocemi, budování vztahů a rozvoj sociálních a komunikačních dovedností. Pro práci s touto skupinou je vhodné zapojit speciálního pedagoga nebo psychologa (MŠMT, 2010).

Indikovaná primární prevence je zaměřená na skupinu, která je nejrizikovější a objevují se u nich projevy rizikového chování. Zde si musíme uvědomit nutnost zásahu a podchycení problému. U žáků můžeme pozorovat projevy rizikového chování nebo jeho projevy. Cílem je zamezit zdravotním a psychickým problémům, se kterými se může jedinec potýkat a také oddálení zkušenosti s rizikovým chováním. Na konci se vyhodnocuje rizikovost jednotlivce rizikového chování. Pokud chce jedinec pracovat s touto skupinou je nutné mít vysokoškolské studium v oblasti speciálně-pedagogické nebo psychologické, adiktologické vzdělání. Pro selektivní a indikovanou primární prevenci je výhodou to, že vyšší motivace ke změně, ale je obtížné identifikovat osoby, které by mohly mít v budoucnosti problémy s duševními poruchami (MŠMT, 2010).

3.1.1. Minimální preventivní program

Povinností každé základní školy je vytvoření Minimálního preventivního programu, ve kterém jsou stanoveny krátkodobé, středně dobé a dlouhodobé cíle v oblasti prevence. Za jeho tvorbu a realizaci odpovídá ředitel školy. Jeho vyhodnocení probíhá jednou ročně Českou školní inspekcí. Výsledky Minimálního preventivního programu jsou součástí výroční zprávy školy. Program by měl být ušitý na míru dané škole, aby v něm byla zohledněna specifika prostředí a žáků, kteří danou školu navštěvují. Na jeho tvorbě se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci. Klíčem úspěšného preventivního programu je spolupráce mezi učiteli, vychovateli, metodikem prevence a výchovným poradce, popřípadě s dalšími subjekty. Metodik prevence se podílí jako koordinátor přípravy a realizace programu, oslovuje externí instituce, než aby byl přímým realizátorem. Konkrétní podobu Minimálního preventivního programu stanovuje Manuál pro tvorbu MPP pro školy (Čech, 2011).

3.1.2. Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program je dokument, který je součástí Rámcového vzdělávacího programu. Školní vzdělávací program nabízí možnost preventivní témata zahrnout do školního vyučování (Čech, 2011).

Aby byl ŠVP efektivní, nesmí žáci poznat, že jsou ovlivňovány a veškeré aktivity by měly probíhat nenásilně. Preventivní aktivity je vhodné zahrnout do projektových dnů nebo školních akcích. Nemělo by se jednat o jednorázovou akci školy, kde je žákům jasné, co se bude dít (Čech, 2011).

S RVP přišel i termín klíčové kompetence žáků, což je souhrn vědomostí, dovedností, postojů, které dítě má ve škole získat. Tyto klíčové kompetence se nejvíce projevují v těchto oblastech:

4. Člověk a jeho svět. Oblast je určena pro první stupeň ZŠ, klíčové je téma Člověk a jeho zdraví

8. Člověk a zdraví. Oblast se dělí na dvě tematické části Výchova ke zdraví určená pro druhý stupeň a Tělesná výchova pro první i druhý stupeň ZŠ. (Čech, 2011)

Jako poslední bych chtěla zmínit průřezová témata, jejíž hlavním cílem je utváření postojů. Tyto postoje si žák odnáší do běžného života. Posilují se hodnoty jako spolupráce, komunikace, projevování emocí apod. Pro problematiku kybergroomingu je důležité téma Osobnostní a sociální výchova a částečně i Mediální výchova (Čech, 2011).

3.2. Prevence ze strany dítěte

I když je internet relativně bezpečné místo, může se stát, že se objeví člověk, který internet využívá ke špatným účelům. Každé dítě by mělo být seznámené s internetovými pravidly a jak na jednotlivé situace reagovat. Ne každý člověk, se kterým si píšou musí být osoba, za kterou se vydává. Proto si při seznamování dítě musí dávat pozor na fake profily. Fake profil se dá poznat podle toho, že je založený krátce. Je rovněž podezřelý, pokud má internetový kamarád v přátelích pouze jedno pohlaví stejného věku. Pro ověření je dobré navrhnout videohovor. Falešný profil obvykle žádost odmítne s výmluvou, že mu nefunguje webkamera. Ne s každým, kdo má zájem o kontakt se musíme bavit, pokud dotyčného konverzace s daným člověkem není příjemná, nemá smysl v ní pokračovat. Se zlými zprávami, výhrůžkami, nadávkami se nebát svěřit rodičům (Písecký, Kožíšek, 2016).

Naprostým základem je nesdělovat své osobní údaje jako adresa, telefonní číslo nebo kterou školu navštěvuje. Mohlo by se stát, že pachatel bude oběť sledovat a informace mohou sloužit k výhrůžkám. Cizím lidem bychom neměli posílat fotografie nebo videa, která jsou často terčem zneužitím (Hulanová, 2012).

Pokud se dítě chce s dítětem setkat se svým internetovým kamarádem, měla by se schůzka odehrávat na veřejné a frekventovaném místě. V žádném případě by se nemělo scházet v bytě nebo nastupovat k pachateli do aut. Setkáním na veřejném místě se snižuje pravděpodobnost, že pachatel oběti fyzicky ublíží, zneužije. Je dobré o celé schůzce informovat rodiče nebo kamaráda. Říct dospělému kde se setkání odehraje, v kolik hodin a čas příchodu (Písecký, Kožíšek, 2016).

3.3. Prevence ze strany rodičů

Zásadní roli v oblasti prevence mají rodiče. Na prevenci ze strany rodičů navazují další instituce, jako škola a jiné organizace, jejíž primární skupinou jsou děti. Celému procesu pomáhá, když je vztah mezi rodičem a dítětem založený na důvěře, aby se dítě nebálo svěřit, když se naskytne nějaký problém (Hulanová, 2012).

Předtím, než si dítě založí profil na sociální síti je důležité s ním mluvit o jejich nástrahách. Celá debata by měla být otevřená a rodič by si na ni měl vyhradit dostatek času. Dítěti musí být srozumitelné, co rodič říká. Důležité je si s dítětem stanovit pravidla užívání sociálních sítí, domluvit se, které sociální síť může navštěvovat a jak dlouho. Může být užitečné si udělat účet na stránkách, které dítě používá a zjistit si, jak stránka funguje. Pro rodiče

je rovněž důležité vědět informace o internetových kamarádech, jelikož se nemusí jednat o osobu, za kterou se skutečně vydává (Hulanová, 2012; Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021).

U mladších dětí je dobré nastavit rodičovský zámek, díky němuž může rodič kontrolovat, jaký obsah jeho dítě sleduje. Pokud má dítě více sociálních sítí, je dobré si pro přehled sepsat hesla od jeho účtů a schovat lísteček na bezpečném místě. Umístění počítače by mělo být na místě, odkud má na něj rodič výhled například obývací pokoj. S ohledem na věk dítěte je žádoucí posouvat hranice a prokázat dítěti důvěru. I když je dítě starší je důležité mu klást na srdce, že se na rodiče mohou vždy obrátit. Rodiče by si měli dát na to, aby dítě nepropadlo virtuálnímu světu a dítě ukázat mu výhody trávení času mimo internet (Hulanová, 2012).

Dalším krokem je poučit dítě o tom, jaký obsah je vhodný na internet zveřejňovat. Všechno, co zveřejňujeme na sociálních sítích může být zneužitelné. Obzvláště se to týká fotografií ve spodním prádle nebo plavkách, kteří kybergroomeři na internetu vyhledávají (Hulanová, 2012).

Spoustu věcí může rodič vypořizovat. Rodiče by si měli dát pozor na náhlé změny nálad a chování. Pokud uvidí u dítěte nové věci jako oblečení, telefon nebo velkou sumu peněz, je dobré pátrat a chtít po dítěti vysvětlení (Hulanová, 2012).

Pokud nastane jakýkoliv problém, je důležité zachovat si chladnou hlavu. Zakazovat telefon, počítač se nevyplácí, v dnešní době je důležité umět s nástrahami pracovat, ne se jim vyvarovat. Když se dítě s informací svěří, je na místě ukázat pochopení a ubezpečit dítě, že vinu nese pachatel. Důležité je konverzaci s pachatelem nemazat, ale získat co největší množství důkazů a nahlásit událost Policii ČR. Spousta rodičů tápe v tom, jak s dětmi dále komunikovat, v tom mohou pomoci organizace zabývající se rizikovým chováním na internetu jako E-Bezpečí, popřípadě existuje Rodičovská linka, na kterou se můžou rodiče obrátit (Hulanová, 2012).

3.4. Preventivní projekty

V této kapitole se budeme zabývat preventivními projekty na území České republiky. Veškeré zmíněné projekty jsou zaměřené na cílové skupiny jako děti a mládež, rodiče, učitelé a další pedagogičtí pracovníci. Tyto projekty působí na školách, zájmových útvarech a snaží se zlepšit spolupráci mezi školami a organizacemi.

3.4.1. E – Bezpečí

Prevence rizikového chování na internetu je předmětem zkoumání na univerzitách. Jako příklad si uvedeme preventivní projekt E-bezpečí, na jehož založení se podílelo Centrum prevence rizikové komunikace na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci ve spolupráci s dalšími organizacemi. Cílovou skupinou jsou žáci a studenti základních a středních škol, pedagogičtí pracovníci a rodiče. Lektori se žáky pracují formou přednášek a aktivizačních metod. Jako výukové materiály využívají skutečné kauzy a smyšlené situace. Projekt E-bezpečí se rovněž podílí na celorepublikových výzkumných šetřeních zaměřující se na rizikovou komunikaci u žáků základních a středních škol. Pro pedagogické pracovníky vytváří metodiky, týkající se jednotlivých forem rizikového chování a prevencí proti nim. Pokud se dítě ocitlo v situaci, se kterou si neví rady, je pro něho k dispozici online poradna, kde se může s problémem svěřit (E-bezpečí, 2018).

Spolupracuje s MŠMT a podílí se na tvorbě Metodického doporučení primární prevence chování v oblasti kyberšikany nebo na strategiích prevence kriminality v ČR (E-bezpečí, 2018).

3.4.2. Preventivní programy E-bezpečí

E-bezpečí organizuje ve spolupráci s Univerzitou Palackého Dětské dny Univerzity Palackého v Olomouci workshopy, které jsou určeny pro žáky prvního stupně. Cílem preventivního programu není odradit děti od užívání sociálních sítí, ale naučit se pracovat s riziky, se kterými se na nich mohou setkat. Veškeré aktivity jsou vedeny aktivizačně, aby si dítě mohlo vyzkoušet co nejvíce aktivit. Každé dítě by mělo mít možnost k sebevyjádření například v diskuzi nebo návrhem (Kopecký, Szotkowski, Krejčí, 2015).

Základem úspěšného preventivního programu je motivace. Nejlépe se děti motivují prostřednictvím nějakého příběhu, který je vtáhne do děje. Řada učitelů nebo organizátorů na děti cílí odměnou, které žáci získají za splnění úkolu. Tento postup se nedoporučuje, protože dítě bude chtít dělat aktivitu kvůli odměně, ne kvůli domu, aby se něco naučilo (Kopecký, Szotkowski, Krejčí, 2015).

Na konci preventivního programu by měla být připravená závěrečná aktivita na které žáci ukážou, co se naučili. Výstupem může být zpracovaný projekt, návrh edukačního videa nebo plakátu apod. (Kopecký, Szotkowski, Krejčí, 2015).

Při práci se žáky 2. stupně musíme mít na vědomí, že tito žáci mají sociální sítě a vstupují do věku, kdy se zajímají o lidskou sexualitu. Nemají problémy s užíváním sociálních sítí a jsou mnohem sebevědomější. Ono sebevědomí má za následek, že ne se nebojí

seznamovat s cizími lidmi. Rodičovská kontrola je menší než u mladších dětí, každé dítě má k dispozici svůj telefon nebo počítač. Proto by se témata měla zabývat rizikovým seznamováním na internetu, rizikovým používáním sociálních sítí a sextingem (Kopecký, Szotkowski, Krejčí, 2015).

3.4.3. Nebud' obět'

Nebud' obět' neboli také Rizika internetu a komunikačních technologií, z. s. byl založen v roce 2009. Když projekt odstartoval jednalo se pouze o přednášky na základních a středních školách, později došlo k rozšíření preventivních aktivit na pořádání projektů, workshopů a rozšíření spolupráce se zahraničními organizacemi. (Nebud' obět', 2009).

Projekt je zaměřený na žáky druhého stupně základních škol a studenty středních škol, kteří se zapojují do různých aktivit. Další zájmovou skupinou jsou pedagogičtí pracovníci, rodiče, ale také pracovníci školských odborů. Snaží se působit nejen ve školách, navazují partnerství s nízkoprahovými centry, knihovnami a dalšími zařízeními, kde se vyskytují děti mládež. Své aktivity se snaží přizpůsobit aktuálním potřebám a využívat inovativní prožitkové přístupy (Nebud' obět', 2009).

Cílem je informovat o rizicích spojených s užíváním komunikačních zařízení se zaměřením na ochranu osobních kontaktů. Učit mladé a rodiče rozpoznávat rizikové jevy a vyvarovat se jim (Nebud' obět', 2009).

Všechny aktivity jsou poskytované zdarma (Nebud' obět', 2009).

3.4.4. O2 chytrá škola

O2 chytrá škola je projekt založený v roce 2018. Projekt není určený jen na dětem, ale také rodičům a seniorům. Specializuje se na čtyři oblasti – online bezpečnost, mediální gramotnost, počítačovou gramotnost a technologiím ve vzdělávání. Vytvářejí své vlastní podklady ke vzdělávání, edukační videa, pořádají akce pro seniory. Spolu s dalším projektem E-bezpečí spolupracovali na výzkumech týkající se bezpečnosti na internetu a seznamování (O2 chytrá škola, 2018).

Nadace O2 finančně pomáhá základním školám a dětským domovům v rozvoji digitální gramotnosti. Základní školy získávají finanční prostředky na vzdělávání v oblasti bezpečí na internetu a zavádění moderního vybavené do výuky (O2 chytrá škola, 2018).

Projekt spolupracuje s partnery jako Microsoft, Google, E-bezpečí, MŠMT (O2 chytrá škola, 2018).

4 Aktuální stav problematiky kybergroomingu

Před zahájením vlastního výzkumného šetření bych chtěla ve své diplomové práci zmínit výzkumy týkající se problematiky kybergroomingu v zahraničí a českém prostředí. Ve výzkumech jsem se zaměřila na údaje, které bych chtěla srovnat se svým výzkumem. Díky výzkumům můžeme sledovat vývoj problematiky kybergroomingu a stanovit preventivní strategii.

JAMES study je ženevská studie, která se zaměřuje na užívání sociálních sítí mladými lidmi. Zabývá se trávením volného času adolescentů na internetu a rizikovými jevy. Studie probíhala v roce 2018. Dotazníku se zúčastnilo 1192 adolescentů ve věku od 12 do 19 let. Adolescenti uvedli, že nejvíce užívají Instagram (87 %), o procento méně respondentů uvedl Snapchat a jako třetí se umístil Google+ se 62 %. Necelé tři čtvrtiny adolescentů uvádí, že si své soukromí na sociálních sítích chrání a nezveřejňují obsah veřejně. Průzkum se zaměřuje několika otázkami i na samotný kybergrooming. 30 % respondentů se svěřilo s tím, že se s kybergroomingem již setkali. V průzkumu se vyskytuje rozdíl mezi pohlavími, kde převažují dívky s 34 %. (Suter aj., 2018)

Vlastní výzkum vytvořila skupina EU Kids Online network. Výzkum zahrnuje 19 zemí EU včetně České republiky. Cílem výzkumu bylo zmapovat přístup k sociálním sítím, nebezpečí a příležitosti užívání internetu u evropských dětí. Výzkum se zaměřil na internetové uživatele od 9 do 17 let. Celkový počet respondentů byl 21 964. V trávení času online světě patří české děti spíše k těm aktivnějším, kdy průměrná doba strávená online je 172 minut. Průměrné procento dětí, kteří byli v kontaktu s neznámými lidmi je dle výzkumu 37 %. České děti jsou na druhém místě, co se týká v kontaktu s neznámými lidmi, celkem se jedná o 44 % respondentů. Na prvním místě se umístili Norové s 57 %, na třetím místě jsou Portugalci se 46 %. Nejméně se s neznámými lidmi seznamují Italové (23 %). (Livingstone aj., 2011)

Stejná skupina vytvořila další dotazník zaměřený na používání internetu a zkušenosti s negativními jevy. Výzkum probíhal od roku 2017 do roku 2018. Autoři patřící do skupiny České republiky z výzkumu vyseletovali údaje týkající se České republiky a zjistili následující výsledky. České děti tráví online minimálně 4 hodiny denně, což je nárůst zhruba o hodinu oproti výsledku v předchozím výzkumu. Další z otázek se týkala, komu se děti svěřily, když se setkaly s nepříjemným zážitkem na internetu. Nejvíce děti volily kamaráda (57 %), na druhém místě se umístil rodič a na třetím místě děti uvedly, že se nikomu nesvěřily. Skoro polovina

respondentů (49 %) komunikovala s neznámým člověkem. 78 % z nich mělo pozitivní zkušenosti s komunikací. S neznámými lidmi více komunikují chlapci (51 %) než dívky (49 %) (Bedrošová aj., 2018).

V českém prostředí se na rizika používání internetu zaměřuje Kamil Kopecký společně s Reném Szotkowskim.

Jako první bych začala nejstarším výzkumem z roku 2012-2013. Pro tento výzkum byli vybráni děti od 11-17 let. Celkem se ho zúčastnilo 21 372 respondentů. Výzkum se týkal kyberšikany a dotýkal se rizikového seznamování na internetu a kybergroomingu. Jedna z otázek bylo, jestli děti komunikují s neznámými lidmi na internetu. 53,16 % uvedlo, že ano. Skoro tři čtvrtiny (73, 43 %) respondentů se vyjádřilo, že nepřijímají žádost o přátelství o přátelství od neznámých uživatelů. Autoři výzkumu zjistili, že 64, 02 % respondentů by se osobního setkání nezúčastnilo. Pokud by se takové schůzky rozhodli zúčastnit, svěřili by se většinou kamarádovi nebo sourozenci (58,70 %), na druhém místě se umístili rodiče se 41,06 %, 15,01 % respondentů by se nesevěřilo nikomu. Tyto údaje se shodují s předchozím výzkumem. Respondenti, kteří by se nezúčastnili osobní schůzky vyjádřili jako hlavní obavu to, že by byli zneužití nebo člověk na druhé straně by nebyl tím, za koho se vydával (Szotkowski, Kopecký, Krejčí, 2013).

Další výzkumem, který se konal v českém prostředí nese název Rizikové chování českých dětí v prostředí internetu, který proběhl v letech 2013-2014. Do výzkumu se zapojilo 28 232 respondentů z celé České republiky. Převážná většina respondentů (58,25 %) považovala online komunikaci za rizikovou. 54, 91 % uživatelů by přijalo pozvání k osobní schůzce s neznámým kamarádem. Nejčastěji sdíleným údajem na sociálních sítích je jméno a příjmení (76,99 %), fotografie (56,41 %) a e-mail (55,72 %) (Kopecký, Szotkowski, Krejčí, 2015).

Následující výzkum, který bych chtěla zmínit je výzkum z období 2018-2019 zaměřený na rizikovou komunikaci a seznamování v kyberprostoru. Dotazníkové šetření bylo zaměřené na žáky základních a středních škol od 11 do 17 let na území České republiky. Celkem se vybraly odpovědi od 5675 respondentů. Výsledky výzkumu zjistily, že polovina respondentů (50,50 %) komunikuje s neznámými lidmi. Pokud by dítě dostalo návrh na osobní schůzku potvrdilo by ji 31,06 % dětí, ale k účasti na schůzce by se odhodlalo pouze 20, 41 % dotázaných. Na závěr bych zmínila údaj, kde 38,63 % dotázaných považuje internetovou komunikaci za rizikovou (Kopecký, Szotkowski, Dobešová, 2021).

Jako poslední český výzkum, který bych chtěla zmínit je České děti v kybersvětě jehož autoři jsou Kamil Kopecký a René Szotkowski. Tento výzkum se uskutečnil v období 1. 2. 2019 do 1. 5. 2019. Do výzkumu bylo zapojeno 27 288 respondentů ve věku 7 až 17 let po celém území České republiky. Mezi nejpoužívanější sociální sítě patřily Facebook (72,19 %), Facebook messenger 68,98 % a na třetím místě Instagram 68,83 %. Za zmínku stojí uvést i v té době novou aplikaci Tiktok, kterou používalo 28,48 % žáků. Další významným údajem je, že 11,75% dětí se setkalo s nepříjemným chováním ze strany neznámého člověka (Kopecký, Szotkowski, 2019).

5 Charakteristika období rané adolescence

Jelikož se téma diplomové práce týká žáků v období rané adolescence je potřeba toto období charakterizovat. Období adolescence je období změn, tedy konkrétně se budeme zabývat tělesnými změnami. Popíšeme sociální vztahy, kteří aktéři jsou v tomto období nejdůležitější a jak ovlivňují život jedince. Zabývat se budeme tématy jako identita, sexualita a jak nás tato témata ovlivňují na sociálních sítích.

5.1. Tělesný vývoj

Mladá adolescence neboli pubescence označujeme vývojové období od 11 do 15 let. Období mladé adolescence provází výrazné tělesné změny zapříčiněné pohlavním zráním. Pohlavní zrání nastává ve dvou obdobích (Langmeier, Krejčířová, 2006).

První období nazýváme prepubertou, která u dívek nastává kolem 11 až 13 let. Chlapci dozrávají o jeden až dva roky později než dívky. Pohlavní dozrávání souvisí s vývojem sekundárních pohlavních znaků. Dívky se setkávají s první menstruací, zatímco chlapci zažívají noční poluce. Vlivem hormonálních změn je u chlapců těžší potlačovat sexuální pud. Aby, chlapci uvolnily svůj sexuální pud uchylují se k autoerotice. Dívky dokážou sexuální pud ovládat a zaměřují se na jiné aktivity (Langmeier, Krejčířová, 2006; Vágnerová, 2022).

Nekoordinovanost a nemotornost je ve fázi prepuberty typická, objevuje se v hrubé i jemné motorice. Tímto projevem trpí obzvláště chlapci. Neohrabané pohyby se mohou projevit v tělesné výchově. V jemné motorice se problém projevuje v grafické úpravě textu (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Druhé období je fáze vlastní puberty, která trvá do dosažení reprodukční schopnosti. Vlivem nepravidelné menstruace nastává ovulační vývoj rok po vypuknutí první menstruace. U obou pohlaví probírá růst axilárního a pubického ochlupení. Chlapcům v tomto období se zvětšuje penis a vlivem mutace se jim mění hlas. Z vnějších projevů si všímáme růstu vousů. Vývoj je zakončen v 13-15 letech (Langmeier, Krejčířová, 2006; Vágnerová, 2022).

Během období adolescenci jedinec přisuzuje význam svému vzhledu a každou změnu pozorně sleduje. Obraz tělesného vnímání závisí na vyspělosti jedince a reakci okolí. V souvislosti s tělesnými změnami je u chlapců vítán růst do výšky a růst svalů. Čím vyšší a silnější je chlapec, tím vyšší sociální postavení získává. Důležitou vlastností se stává fyzická síla, která ovlivňuje chlapcovo sebevědomí. Chlapci negativně vnímají noční poluce, ale za to

erekce je výrazem mužství. Významně se na sebehodnocení podílí velikost penisu (Vágnerová, 2012).

Tělesné změny vnímají dívky na rozdíl od chlapců negativně. Dívky jsou ohledně proměny své postavy kritičtější. Dívky jsou ovlivněny ideálem krásy, který se snaží naplnit. Podporuje to i nastavení současné společnosti, kdy je na dívky kladen velký tlak na vzhled, zatímco u chlapců se posuzují jiná kritéria než vzhled. První menstruace je spojována s nepříjemnými pocity a téma jako takové je společností tabuizováno. Negativní vnímání vlastního těla souvisí se strachem rodičů, že jejich dítě bude předčasně sexuálně aktivní (Vágnerová, 2022).

5.2. Kognitivní vývoj

Zatímco mladší člověk má omezenou představivost, která musí vycházet z jeho vlastní zkušenosti nebo musí být podrobně popsána, adolescenti nabývají schopnosti abstraktního myšlení. Je schopný pracovat s konkrétními pojmy a symboly a dokáže identifikovat nadřazený pojem k podřazeným pojům. Díky abstraktnímu myšlení se nespokojí s domněnkami, ale snaží se přistupovat k problémům kriticky. Schopnost abstraktního myšlení je důležitá pro přírodní vědy jako jsou například matematika, fyzika aj. (Vágnerová, 2022; Langmeier, Krejčířová, 2006).

Na abstraktní myšlení navazuje schopnost řešit hypotetické problémy, bez ohledu na jejich realitu. Při řešení problému se adolescent nespokojí s jedním řešením, ale hledá k němu alternativy. Zkouší, která řešení jdou reálně provést a která nevyhovují k řešenému problému. Zájem o hypotetické scénáře motivuje adolescenty k vlastnímu zkoumání a hledání vysvětlení. Tyto osoby se zajímají o různé oblasti vědění a snaží se porozumět různým teoriím a souvislostem. Motivací pro poznávání mohou být dospělí, kterým se snaží adolescent vyrovnat. (Vágnerová, 2022; Langmeier, Krejčířová, 2006).

Hypoteticko-deduktivní myšlení spočívá v poznání oblasti, která nejde přímo zkoumat a zároveň s ní nemá žádnou zkušenost. Vlivem hypoteticko-deduktivního myšlení je adolescent schopný vyvodit z teorie logický závěr a jeho platnost. Pro představu, jedná se o operace jako kombinování, řazení, srovnávání (Vágnerová, 2022).

Mladší žáci se upínají na současnost. Berou situaci takovou, jaká je. Adolescent dokáže uvažovat o minulosti i budoucnosti. Uvažují nad možné následky určité situace, proč nastaly některé situace v minulosti a co by se mohlo stát, kdyby situace dopadla jinak. Nastavují si

v hlavě určitý ideál. Plánování budoucnosti se spíše záležitostí starších adolescentů, pro období rané adolescence je představa budoucnosti nezajímavá (Vágnerová, 2022; Langmeier, Krejčířová, 2006).

S rozvojem kognitivních funkcí narůstá schopnost jedince zapamatovat si velké množství informací a schopnost informace zpracovávat. V rané fázi dospívání je schopnost vyselektovat důležité informace vyšší, než je v tomu ve střední adolescenci. Kognitivní poznávání ve velké míře ovlivněno emocemi (Vágnerová, 2022).

Flexibilita, tedy rychlé přizpůsobení se situaci, se rozvíjí během adolescence. Pod vlivem stresu jsou adolescenti mnohdy nuceni přehodnocovat své priority a řešit problémy kreativněji (Vágnerová, 2022).

5.3. Sociální a emoční vývoj

Co se týká emoční stránky pozorujeme velké změny ve vztahu k sobě a emočního prožívání. Následkem tělesné proměny můžeme v některých případech pozorovat nejistotu, která se týká vzhledu. V rané adolescenci se vzhledu přisuzuje vysoká hodnota. Vlivem emoční labilita a negativismu můžeme vidět adolescenty, kteří mají problém se svým vzhledem. U citlivých dětí tento problém může vyústit v mentální anorexii nebo jinou psychickou poruchu. Hodnocení ostatních lidí je pro něj důležité, ale s přibývajícím věkem ustupuje (Vágnerová, 2022; Langmeier, Krejčířová, 2006).

Vymezení vlastní identity je jednou z dalších otázek, kterou adolescent řeší. Představa identity souvisí s otázkou, jací bychom chtěli být. Odpovědět si na tuto otázku může být složité, jelikož rodiče mají představu toho, jací bychom měli být. Svou představu mají také kamarádi. Klíčem k zodpovězení této otázky je proces sebepoznání. Proces sebepoznání začíná uvědoměním si současného stavu a co mohu udělat pro to, abych ho změnil. Jedním z kroků, k vymezení vlastní identity je experimentování. Experimentování se týká nejen vzhledu, ale i zkoušení nových věcí, které nejsou vždy dobré. Pro rady si adolescent nechodí k dospělým, ale k vrstevníkům. Úspěch nebo neúspěch k vytvoření vlastní identity je dán názorem okolí. Pokud je adolescent schopen představit kým je a přijmout sám sebe, dokáže odolávat vnějším tlakům. Schopnost vytvoření úplně identity však nastává až kolem 18. věku (Vágnerová, 2022).

Dalším typickým znakem je egocentrismus. Adolescenti mají pocit, že se všechno točí kolem nich a mají tendence být k ostatním kritičtí, obzvlášť k rodičům a mladší generaci. Když se egocentrismus spojí s náladovostí, kterou adolescenti neumí ovládat, důsledkem toho jsou

konflikty a změny názorů. Střídají se výbuchy vzteku nebo uzavírání se do sebe, popřípadě útěk do fantazijního světa. Reakce adolescentů na různé situace mohou být nepřiměřené, ale bývají spíše krátkodobé (Vágnerová, 2022).

Výše zmíněný egocentrismus má vliv na negativní naladění adolescenta. Problémy s ovládním emocí se projevují smutkem a depresivními náladami. Negativní emoce vedou ke konfliktům ve vztazích mezi lidmi a školní práci. Střídání stavu vysoké aktivity a rychlého útlumu vede ke zhoršení školních výsledků. Nízká tolerance vůči frustraci a všechny vyjmenované aspekty přispívají ke konfliktům mezi dospělým a adolescentem. Dospělí mnohokrát změny chování nechápu a vykládají se změny nálad rozmazleností. Není tomu tak, výkyvy jsou způsobené nerovnováhou mezi prožíváním emocí a sníženou schopností sebeovládání (Vágnerová, 2022).

Během puberty vidíme proměnu vztahu k rodičům. Rodič přestává být osobou, která má vždy pravdu a vidí ho v realističtějším světle. Uzavírá se před rodičem a nemá zájem s ním komunikovat v míře, jako tomu bylo v minulosti. Názory rodiče nejsou automaticky přijímány, dítě chce odpovědi, zdůvodnění a diskuzi. Být v opozici vůči dospělé autoritě je typickým znakem dospívání. Zdrojem konfliktu se stává touha po větší svobodě, než se dítěti dostává, ale zároveň rodič je stále za dítě zodpovědný. Vzniká riziko vzájemného nepochopení. Pro rodiče není dospívání dítěte radostnou záležitostí. Souvisí to se změnou role adolescenta. Adolescent není dospělým člověkem, ale není také dítětem. Musí se naučit dávat dítěti autonomii zároveň si udržet autoritu a respekt. Rodič je tím člověkem, který je schopen v této situaci učinit ústupek, ve prospěch dítěte. Za citové projevy ze strany rodiče se stydí a sám se také nerad citově projevuje. Přesto má rodič v životě adolescenta nezastupitelnou roli. Na dospělých si cení upřímnosti a spolehlivosti (Vágnerová, 2022; Langmeier, Krejčířová 2006).

Z hlediska socializace jsou velmi důležitou skupinou vrstevníci. Vrstevníci naplňují potřebu bezpečí a potřebu být akceptován. Zpočátku mají přednost skupinová přátelství, kde jsou všichni členové skupiny stejného pohlaví. Každý člen skupiny má svou roli a řídí se skupinovými normami. Jedinec ve skupině přijímá skupinovou identitu, která určuje to, jak skupina hodnotí ostatní. Každá skupina má svůj styl komunikace, slang, který lidé mimo skupinu nechápu. Svůj styl oblékání přizpůsobují skupině, do které patří. Párová přátelství přichází v pozdějším věku. Kamarád je vybrán podle stejných zájmů a zkušeností. Nejčastější místa pro nacházení kamarádů jsou škola a sociální síť. Chlapci volí své kamarády podle stejného koníčku, dívky si vybírají kamarádky spíše podle emocionální náklonosti. Přátelství

dívěk bývají v tomto ohledu silnější, než je to u chlapců. Pokud je adolescent sociálně vyloučený má to na něj negativní dopady (Vágnerová, 2022; Langmeier, Krejčířová, 2006).

Náklonnost k druhému člověku projevují adolescenti popichováním a různými vtípkami. K prvnímu párování dochází ve skupině, kdy členové skupiny dávají dohromady dva jedince. Nejedná se o navazování opravdového vztahu, jde pouze o představu skupiny, kdo by se, ke komu hodil. Zhruba v 14. – 16. letech projevují větší zájem o druhé pohlaví. Adolescenti chodí na první schůzky a zažívají první lásku. Navazují fyzický kontakt s protějškem (líbání, držení za ruce, petting). Mají jasnou představu o tom, jak musí vypadat první rande a jaké aspekty musí splňovat, aby bylo rande úspěšné. První láska bývá intenzivní a značně idealizovaná. Má také sociální význam. Romantické vztahy jsou povrchní a založené na nárůstu popularity (Vágnerová, 2022).

Sexualita adolescentů je na úrovni sebeuspokojování a probíhá po vyvinutí sekundárních pohlavních znaků. K první sexuální zkušenosti s protějškem dochází v 17 až 18 letech. Adolescenti nemají problém mluvit o sexualitě se svými kamarády, ale s partnerem takhle otevřeně nejsou. (Vágnerová, 2022).

5.4. Vývoj osobnosti a identity adolescentů na sociálních sítích

Sociální síť nabízí adolescentovi prostor pro sebeobjevování a hledání vlastní identity. Internet nabízí odpovědi na jeho otázky. Na jednom místě se setkává s vrstevníky se společnými zájmy a identifikuje se s nimi. Setkává se s různorodou škálou uživatelů, kteří pochází z odlišného kulturního a sociálního prostředí (Krčmářová, 2006).

Na sociálních sítích může najít popularitu, uznání, které se mu v reálném světě nedostává. Svou šanci zazářit mohou využít sociálně handicapované děti, které jsou příliš nesmělé a bojí se oslovovat lidi ve skutečném světě. Komunikace na sociálních sítích může být příležitostí pro zlepšení komunikačních schopností. Na rozdíl od reálného světa, jsou uživatelé sociálních sítí otevřenější v komunikaci a snadno dostupní. Snaží se upoutat pozornost ostatních svými příspěvky, zároveň se učí rozhodovat, co je vhodné sdílet s ostatními a co ne. Virtuální komunita nabízí pocit sounáležitosti a sociální podporu. Na sociálních sítích se může kreativně vyjádřit a sdílet svou tvorbu. Je snadné se stát člověkem, kterým ve skutečnosti nejsme, tedy zábavným, sebevědomým, upovídaným (Krčmářová, 2006; Šmahel, 2003).

V rámci hledání své vlastní identity adolescent vyhledává skupiny, ve kterých se identifikuje s jejími členy. Pokud mu vybraná skupina nevyhovuje, může si vybrat z tisíců

jiných, dokud nenajde tu pravou. Celý proces se odehrává mimo vědomí rodičů, což poskytuje uživateli svobodu. Kombinuje dva protichůdné aspekty, tedy může experimentovat a vystavovat se potencionálnímu nebezpečí v bezpečí svého domova (Šmahel, 2003).

Internet se zdá jako bezpečné místo, které nabízí pocit anonymity. S pocitem anonymity se pojí snížení zábran. Veřejně ventilujeme své pocity, které jsou v reálném světě potlačené. Pokud se cítí nekonformně může místo kdykoliv opustit. Adolescent si může vybrat kým chce být a měnit libovolně svou identitu. Identitu může měnit nejen svou vizáží, postoji a názory, ale také může dojít k vytváření fake profilů. Vyšší četnost zakládání fakt profilů je u mladých adolescentů. Vytvářením fake profilů berou jako experimentování s identitou. Důvodem pro vytváření fake profilů není jen pocit vlastní méněcennosti, ale může sloužit i pro vlastní pobavení. Popřípadě virtuální svět poskytuje útěk do fiktivního světa v podobě her (Krčmářová, 2006; Šmahel, 2003).

EMPIRICKÁ ČÁST

6 Výzkumné šetření

6.1. Výzkumné cíle, otázky a hypotézy

Před začátkem dotazníkového šetření je vhodné si vymezit jeho hlavní cíle. Hlavním cílem praktické části je zjistit, v jaké míře se setkávají žáci 8. a 9. tříd základních škol s kybergroomingem a popsat jeho problematiku.

V období rané adolescence mají důležitou roli vrstevníci a sociální sítě jsou jedním z míst, kde se s nimi může setkávat. Jedním z dílčích cílů bylo zjistit, zda žáci komunikují s neznámými lidmi na sociálních sítích a zda by byli s těmito uživateli ochotni se setkat osobně. Pokud by na schůzku přistoupili,

Zajímalo mě, jak se žáci chrání před rizikovou komunikací, jelikož při hledání oběti se kybergroomer zaměřuje na údaje, které mohou být použity proti dítěti. Za důležité jsem považovala, zda žáci a kým byli poučeni o internetové bezpečnosti.

Na základě výzkumných cílů jsem si stanovila výzkumné otázky. Gavora (2000) stanovil tři typy výzkumných problémů. První z nich je deskriptivní výzkumný problém, jehož úkolem je popsat vybraný jev. Dalším výzkumným problémem je typ relační, který popisuje vztahy mezi jevy. Posledním typem kauzální výzkumná problém, který zjišťuje příčinné vztahy. Pro svůj výzkum jsem si zvolila následující deskriptivní a relační výzkumné otázky.

Deskriptivní výzkumné otázky:

- Kolik času tráví žáci 8. a 9. tříd základních škol na sociálních sítích?
- Které sociální sítě jsou u žáků 8. a 9. tříd základních škol nejoblíbenější?
- V jaké míře se setkávají žáci 8. a 9. tříd základních škol s kybergroomingem?
- Jaké osobní údaje žáci 8. a 9. tříd sdílejí veřejně?
- V jaké míře komunikují žáci 8. a 9. tříd základních škol s neznámým člověkem?
- Jaká je ochota žáků 8. a 9. tříd základních škol sejít se s neznámým člověkem?
- Jaké jsou hlavní důvody žáků 8. a 9. tříd k odmítnutí setkání se s neznámým člověkem?
- Byli žáci 8. a 9. tříd základních škol poučeni o internetové bezpečnosti?
- Zajímají se rodiče žáků 8. a 9. tříd základních škol o to, co jejich děti na internetu dělají?

Relační výzkumné otázky:

- Jaký je rozdíl výskytu kybergroomingu u vybraných dívek a chlapců na základních školách?
- Jaký je rozdíl výskytu kybegroomingu u žáků, kteří komunikují s neznámými lidmi a kteří nekomunikují?
- Jaký je rozdíl mezi žáky, kteří byli poučeni o internetové bezpečnosti setkat se s neznámým člověkem a u žáků, kteří nebyli poučeni?

K následujícím relačním výzkumným otázkám byly sestaveny věcné hypotézy:

- Výskyt kybergroomingu u vybraných dívek a chlapců na základní škole je rozdílný.
- Výskyt kybergroomingu u žáků, kteří komunikují s neznámým člověkem je rozdílný.
- U žáků, kteří byli poučeni o nebezpečí internetové komunikace a u žáků, kteří nebyli poučeni pravděpodobnost setkání s neznámou osobou rozdílná.

Aby bylo možné hypotézy testovat je třeba výše uvedené převést na hypotézu nulovou H_0 a k ní stanovit hypotézu alternativní H_A . Testování hypotéz bude součástí výsledků výzkumného šetření.

6.2. Výzkumný soubor

Jak už vypovídá název diplomové práce, pro výzkumné šetření byla vybrána skupina raných adolescentů. Konkrétně se jednalo o žáky 8. a 9. tříd základních škol. Jak jsem uvedla v předcházející kapitole, pro adolescenty v tomto období jsou důležité vztahy s vrstevníky a potřeba někam patřit. Sociální sítě uspokojují tuto potřebu, jelikož se setkávají s širokou škálou uživatelů. Právě anonymita a vysoký počet uživatelů na sociálních sítích mohou přitahovat pachatele kybergroomingu.

Jako základní soubor byli zvoleni žáci 8. a 9. tříd základních škol ve okresu Nový Jičín. Cílem bylo získat minimálně 200 respondentů. E-mailem byli kontaktováni ředitelé a metodici prevence vybraných základních škol. V e-mailu byli seznámeni s tématem dotazníku a jeho účelem. Po jejich souhlasu byla s nimi domlouvána podoba dotazníku. Školy si mohly zvolit, zda chtějí, aby jim byl dotazník zaslán prostřednictvím Google Forms nebo ho chtějí doručit osobně. Všechny školy preferovaly dotazník vytvořený v Google Forms. Dotazník byl vyplňován v rámci informační výchovy, mediální výchovy nebo občanské výchovy.

Celkem jsem získala odpovědi od 209 respondentů, ale ve 3 dotaznících se objevovaly odpovědi, které nesouvisely s pokládanou otázkou a musely být vyřazeny. Pracovala jsem tedy s 206 dotazníky.

Na základě postupu oslovování respondentů, který byl závislý na vedení vybraných škol výběr označujeme jako záměrný. Záměrný výběr není závislý na náhodě, ale na ochotě výzkumníka. Jedná se o anketní výběr (Chráška, 2007).

6.3. Metoda výzkumného šetření

Cílem dotazníku bylo získat minimálně 200 respondentů, proto byl vybrán kvantitativně orientovaný výzkum. Vzhledem k citlivosti vybraného tématu a výzkumnému souboru byla vybrána metoda dotazníku. Průcha (1995) definuje dotazník jako metodu pro hromadné shromažďování dat (informací) pomocí písemně zadávaných otázek.

Dotazník se skládal z úvodní části, kde jsem krátce představila sebe, téma mé diplomové práce a poděkování respondentů. Druhá část se skládala ze samotných otázek, kde se první dvě týkaly demografických údajů. Následovaly otázky týkající se užívání sociálních sítí, kybergroomingu a prevence. Při konstrukci dotazníku mi šlo o to, aby nebyl pro žáky příliš vyčerpávající a nezabral moc času. Položky v dotazníku se podobají položkám ve výzkumech v kapitole 4 Aktuální stav problematiky kybergroomingu, aby mohla porovnat, rozdíl mého šetření s jinými výzkumy a zároveň, abych si mohla odpovědět na výzkumné otázky.

Dotazník zahrnoval celkem 13 otázek, z nichž 8 bylo uzavřených. U uzavřených otázek mají respondenti na výběr předem připravené odpovědi. Uzavřené otázky se dělí na dvě kategorie: dichotomické a polytomické. Dichotomické otázky mají pouze dvě odpovědi, které se navzájem vylučují, například otázky s odpověďmi ano-ne. Polytomické otázky nabízejí více možností odpovědí. Výhodou uzavřených otázek je jednoduché vyhodnocování (Chráška, 2016).

3 otázky v dotazníku byly polootevřené, kdy mohli respondenti označit odpověď z předem stanovených odpovědí a nabízela možnost přidat svou vlastní. V dotazníku byly zahrnuté výčtové položky, kde si respondent vybírá z více odpovědí (Chráška, 2016).

A jedna z otázek byla otevřená, ve které jsem se ptala na důvod, proč by se nesetkali s neznámým člověkem z internetu. V otevřené otázce má respondent možnost se vyjádřit bez toho, aby byla odpověď limitována výběrem z předem připravených odpovědí. Výhodou je,

že můžeme zachytit, co si respondent ve skutečnosti myslí. Co bývá složitější je vyhodnocování odpovědí, u kterých musíme provést kategorizaci (Chráška, 2016).

Dotazník se nachází v seznamu příloh.

6.4. Časový harmonogram diplomové práce

V této části bych chtěla objasnit harmonogram, průběh diplomové práce.

Časové hledisko	Průběh diplomové práce
Srpen 2022 – listopad 2022	Literární rešerše, stanovení obsahu diplomové práce
Prosinec 2022 – leden 2023	Zpracování teoretické části diplomové práce
Únor 2023	Zpracování empirické části diplomové práce (zpracování dotazníku, stanovení hypotéz)
Březen 2023	Distribuce dotazníků a jeho vyhodnocení
Duben 2023	Závěr diplomové práce, formátování

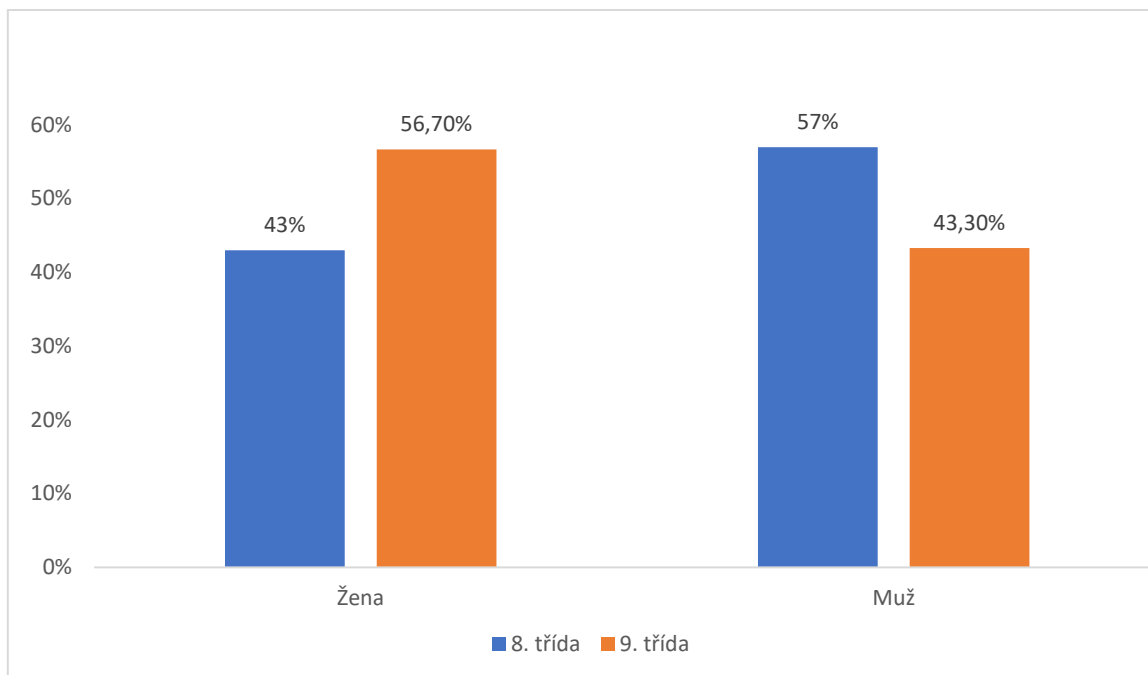
7 Výsledky výzkumu

V předešlé kapitole bylo popsáno samotné výzkumné šetření a výzkumné otázky. V této kapitole se zaměřím na analýzu získaných výsledků. Celkem dotazník vyplnilo 209 respondentů, ale 3 dotazníky musely být vyřazeny, jelikož v něm nacházely odpovědi, které nesouvisely s položenými otázkami, a tak dotazník nemohl být správně vyhodnocen. Celkem jsem tedy pracovala s 206 dotazníky. Jak bylo řečeno v předchozí kapitole, výzkum se týkal žáků 8. a 9. tříd. Největší podíl respondentů tvořili žáci 9. tříd, a to 127 z celkového počtu respondentů, což představuje 61,4 %. Zbýlých 38,6 % tvořili žáci 8. tříd, a to 79 respondentů. Pokud jde o rozložení podle pohlaví, zastoupení žen a mužů bylo rovnoměrné. Celkově se na dotazníkovém šetření zúčastnilo 106 dívek (51,4 %) a 100 chlapců (48,6 %). Tyto položky byly zařazeny na začátku dotazníku. Zastoupení dívek a chlapců podle tříd je znázorněno v tabulce č. 1.

Výsledky dotazníku byly zpracovány do tabulek, které ukazují absolutní četnosti a rozdělení odpovědí podle tříd. Pro přehlednost jsou tabulky zpracovány ve sloupcovém grafu. Číselné údaje jsou vyjádřeny v procentech a zaokrouhlené na jedno desetinné místo.

	8. třída	9. třída	Celkem
Dívka	34	72	106
Chlapec	45	55	100
Celkem	79	127	206

Tabulka č. 1 Zastoupení dívek a chlapců podle tříd

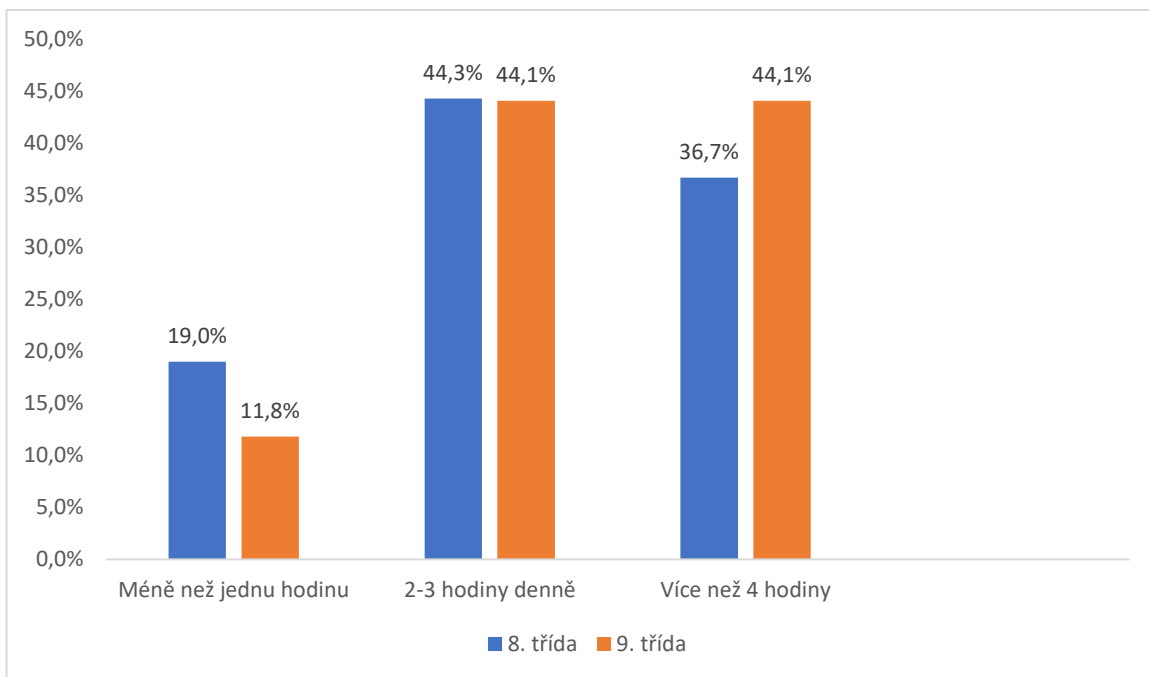
Graf č. 1: Zastoupení dívek a chlapců podle tříd

Největší skupinu tvoří žákyně 9. tříd, kterých je 72, což představuje 56,7 % celkového počtu žáků. Dále následují chlapci 9. tříd, kteří tvoří 43,3 % celkového počtu žáků. Menší skupinu tvoří žáci 8. tříd, kde je počet chlapců větší než počet dívek - chlapců je 45 (57 %) a dívek 34 (43 %). Tyto údaje mohou být užitečné pro analýzu vztahů mezi pohlavím a věkem v této skupině žáků.

Položka č. 3: Kolik času trávíš na sociálních sítích?

	8. třída	9. třída	Celkem
Méně než jednu hodinu	15	15	30
2-3 hodiny denně	35	56	91
Více než 4 hodiny	29	56	85
Celkem	79	127	206

Tabulka č. 2 Množství času na sociálních sítích

Graf č. 2 Množství času na sociálních sítích

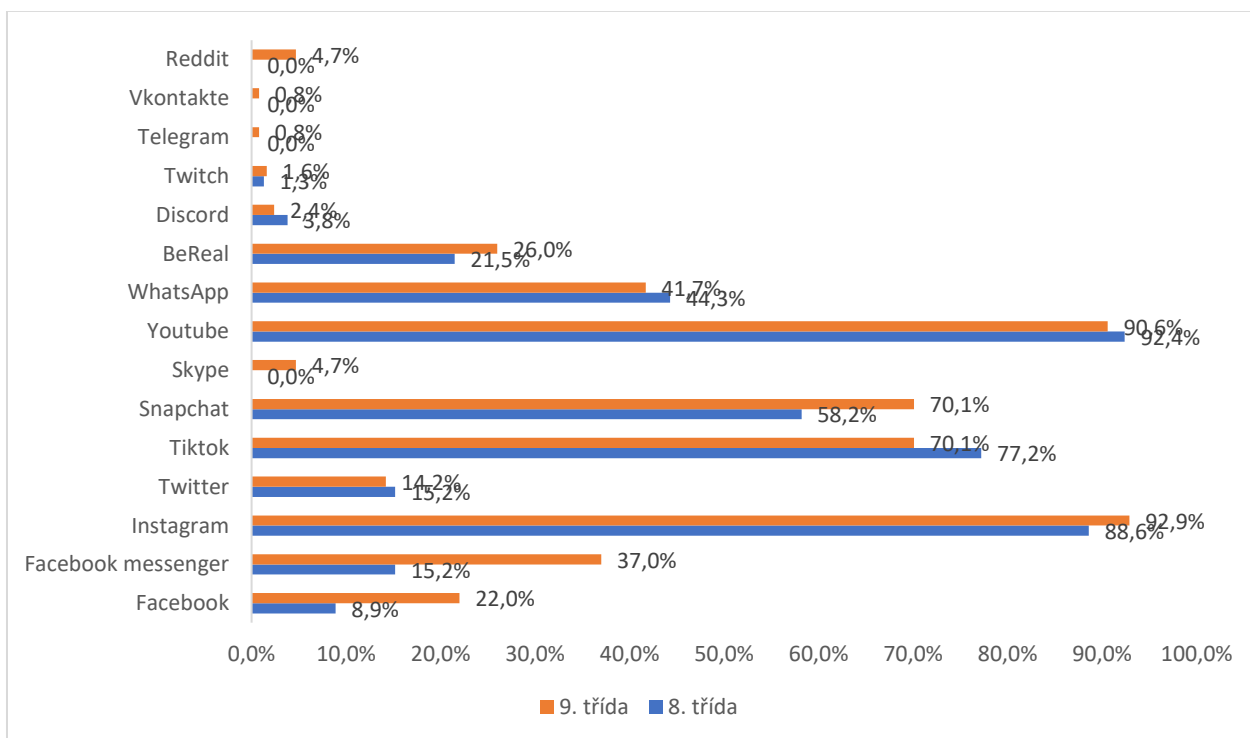
Počet žáků 8. a 9. tříd, kteří tráví na sociálních sítích méně, než hodinu je stejný (15). 56 žáků 9. tříd (61,5 %) tráví na sociálních sítích 2-3 hodiny denně, 35 žáků 8. tříd Více než 4 hodiny na sociálních sítích tráví 56 žáků 9. tříd (65,9 %), 29 žáků 8. tříd (34,1 %) na internetu více než 4 hodiny. Trávení času na sociálních sítích je u žáků 9. tříd vyšší než u žáků 8. tříd.

Položka č. 4: Jaké sociální síť používáš?

	8. třída	9. třída	Celkem
Facebook	7	28	35
Facebook messenger	12	47	59
Instagram	70	118	188
Twitter	12	18	30
Tiktok	61	89	150
Snapchat	46	89	135
Skype	0	6	6
Youtube	73	115	188
WhatsApp	35	53	88
BeReal	17	33	50
Discord	3	3	6
Twitch	1	2	3

Telegram	0	1	1
Vkontakte	0	1	1
Reddit	0	6	6
Počet žáků	79	127	206

Tabulka č. 3 Nejužívanější sociální sítě

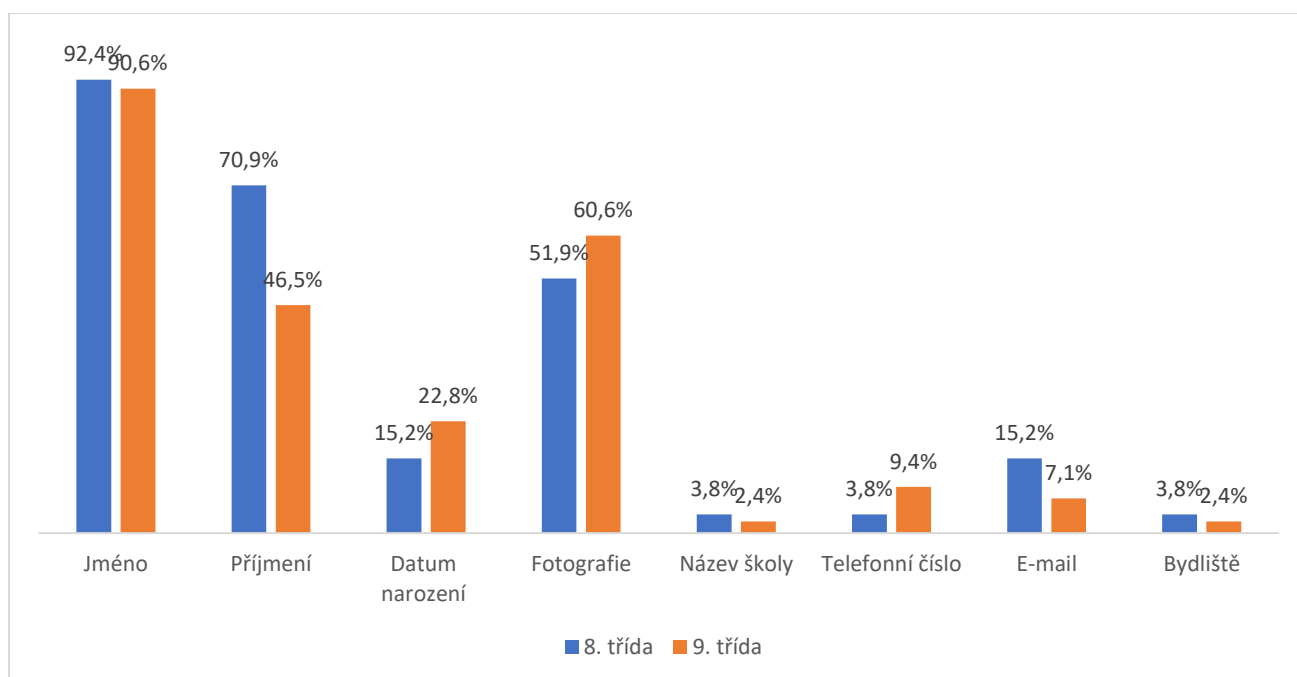
Graf č. 3 Nejužívanější sociální sítě

Další otázka se týkala oblíbenosti sociálních sítí, kde mohli žáci vybírat z více možností. Na prvním místě se umístil Instagram a Youtube s počtem 188. Konkrétně se jedná o 115 žáků 9. tříd (90,6 %) a 73 žáků 8. tříd (92,4 %). Na druhém místě se objevil Tik Tok, který se stává čím dál tím oblíbenější sociální sítí mezi mladými. Aplikaci Tik tok používá 61 žáků 8. tříd (77,2 %) a 89 žáků 9. tříd (70,1 %). Na třetím místě se umístil Snapchat, který používá 46 žáků 8. tříd (58,2 %), a 89 žáků 9. tříd (70,1 %). Jak můžeme vidět Facebook přestává být atraktivní sociální sítí pro mladé a preferují jiné alternativy. Z sociálních sítí, které mohli žáci doplnit se objevil Reddit (6), Discord (6) nebo Twitch (3).

Položka č. 5: Jaké údaje na profilu sdílíš veřejně?

	8. třída	9. třída	Celkem
Jméno	73	115	188
Příjmení	56	59	115
Datum narození	12	29	41
Fotografie	41	77	118
Název školy	3	3	6
Telefonní číslo	3	12	15
E-mail	12	9	21
Bydliště	3	3	6

Tabulka č. 4 Veřejné údaje

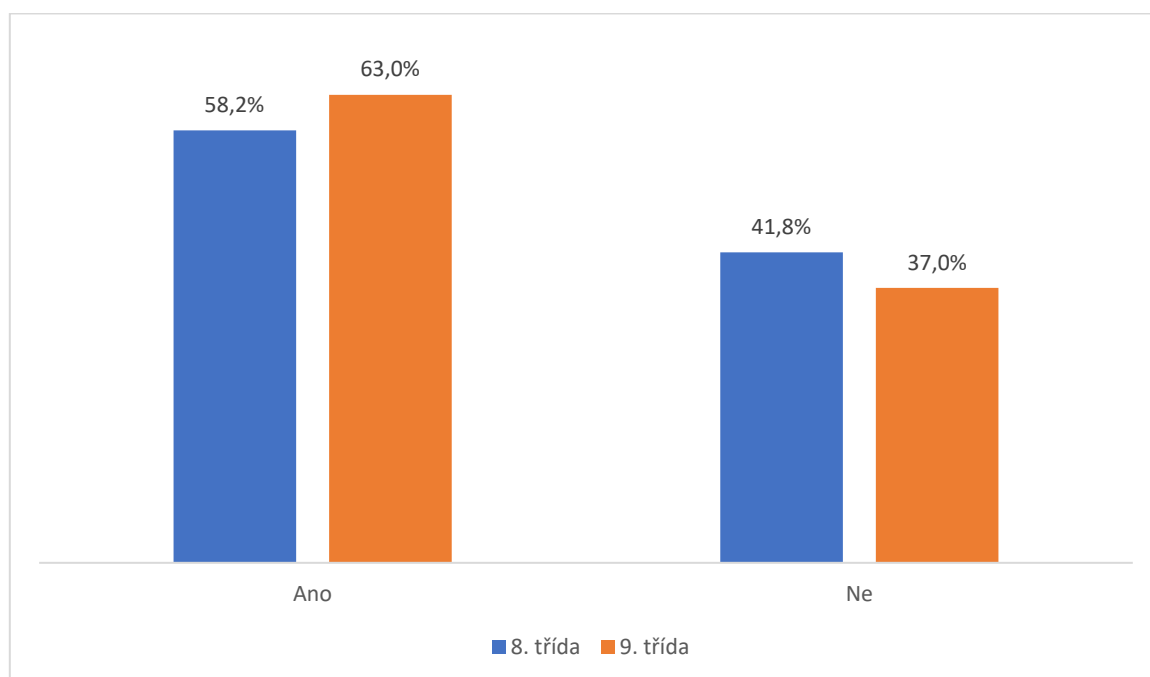
Graf č. 4 Veřejné údaje

Podle výzkumu většina respondentů na sociálních sítích sdílí své jméno (188) a příjmení (115). Většina žáků sdílí své fotografie na internetu, a to zejména žáci 9. tříd (60,6 %) oproti žákům 8. tříd (51,9 %). Respondenti se však snaží být opatrní a vyhýbat se sdílení informací o svém bydlišti a názvu své školy. Tento typ informace by mohl být klíčový pro kybergroomery, kteří by mohli chtít navštívit své oběti. Nicméně je třeba zdůraznit, že i sdílení fotografií na veřejných platformách může být velmi nebezpečné, protože nikdy nevíme, jak by s nimi mohl neznámý člověk nakládat.

Položka č. 6: Přidáváš si na sociálních sítích lidi, které neznáš osobně?

	8. třída	9. třída	Celkem
Ano	46	80	126
Ne	33	47	80
Celkem	79	127	206

Tabulka č. 5 Přidávání neznámých lidí na sociálních sítích

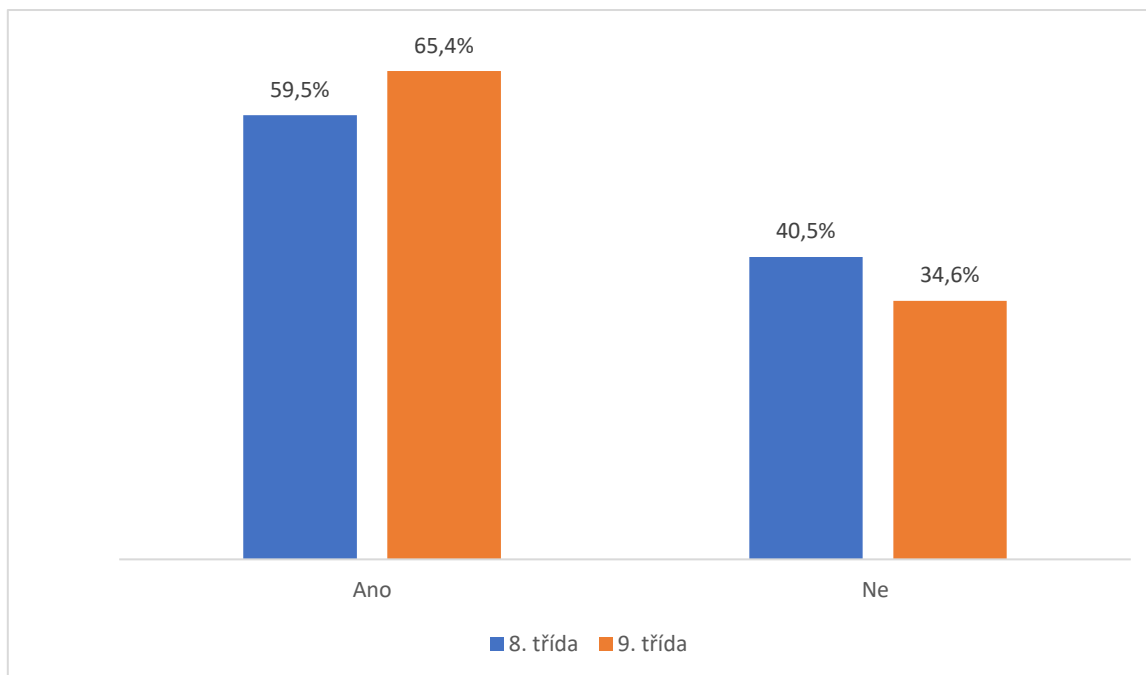
Graf č. 5 Přidávání neznámých lidí na sociálních sítích

V následující otázce mě zajímalo, jestli si žáci hlídají své soukromí tím, že si nepřidávají neznámé osoby do přátel nebo sledujících. Ukázalo se, že většina respondentů (126) nemá problém s tím si tyto lidi přidávat, což může být rizikové, protože tito sledující/kamarádi mají přístup k citlivým údajům.

Položka č. 7: Komunikuješ na sociálních sítích s lidmi, které neznáš osobně?

	8. třída	9. třída	Celkem
Ano	47	83	130
Ne	32	44	76
Celkem	79	127	206

Tabulka č. 6 Komunikace s neznámými lidmi

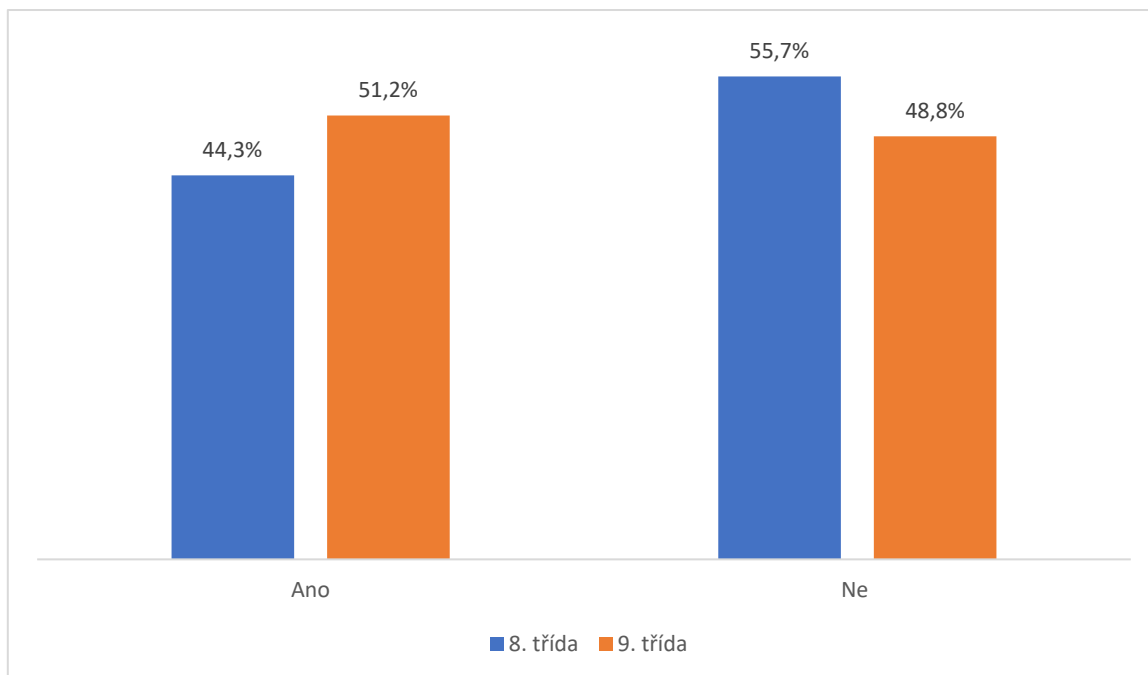
Graf č. 6. Komunikace s neznámými lidmi

Tato otázka navazuje na tu předchozí. Zajímalo mě, jestli žáci komunikují s neznámými lidmi a ukázalo se, že spíše ano. S neznámými uživateli komunikuje 130 respondentů. Komunikace s neznámými lidmi na internetu souvisí s vývojem období adolescence, kdy se chce prosazovat, vyjadřuje své názory a může prostřednictvím sociálních sítí vyjadřovat svou kreativitu.

Položka č. 8: Setkal/a ses s konverzací, která ti nebyla příjemná? (návrhy, příliš osobní otázky, žádost o zaslání fotografií..)

	8. třída	9. třída	Celkem
Ano	35	65	100
Ne	44	62	106
Celkem	79	127	206

Tabulka č. 7 Nepříjemná konverzace

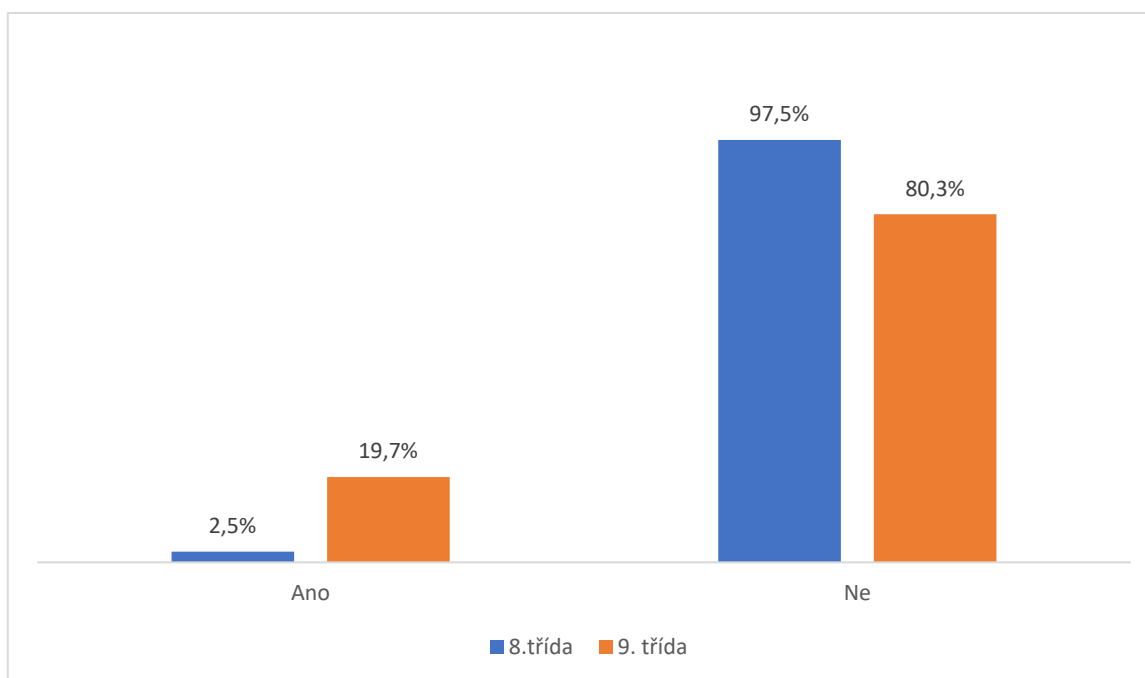
Graf č. 7 Nepříjemná konverzace

V období adolescence je problematika kybergroomingu nejrozšířenější není tedy divu, že se s ní setkala skoro polovina respondentů 8. tříd a 9. tříd. Mladší žáci se s ním setkali v 35 případech a starší v 65 případech.

Položka č. 9: Pokud by ti neznámý člověk nabídl osobní setkání souhlasil/a bys?

	8. třída	9. třída	Celkem
Ano	2	25	27
Ne	77	102	179
Celkem	79	127	206

Tabulka č. 8. Osobní setkání s neznámým člověkem

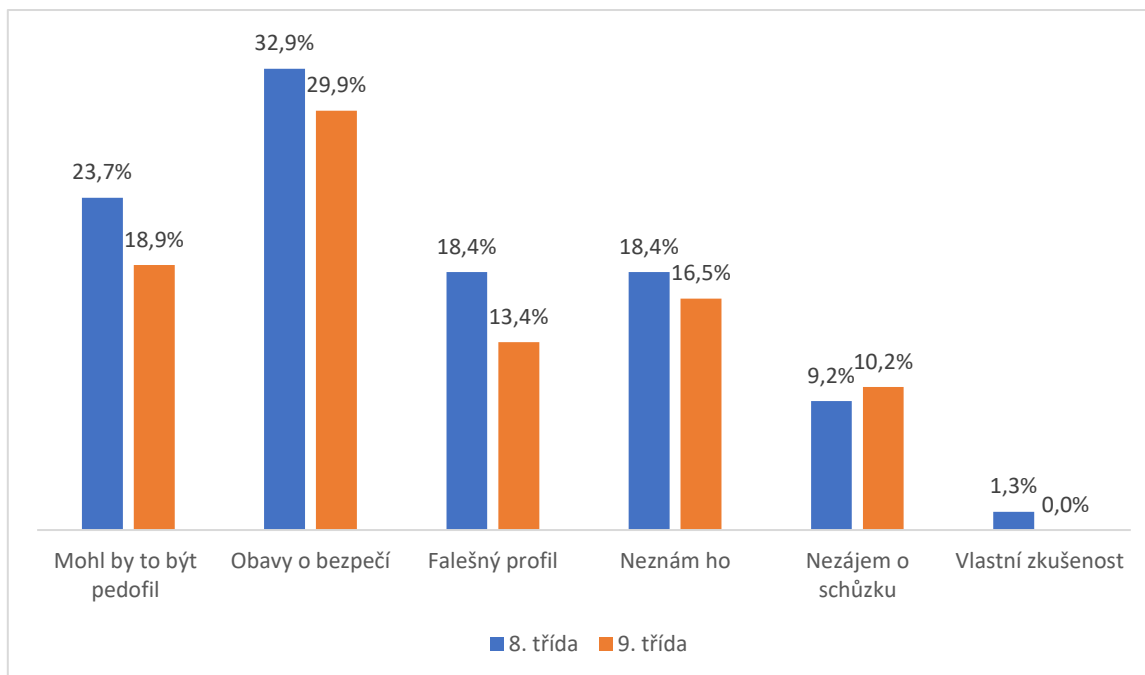
Tabulka č. 8 Osobní setkání s neznámým člověkem

Jak můžeme vidět, žáci jsou obezřetní ohledně setkání s neznámou osobou. S neznámou osobou by se setkala pouze 27 respondentů. Mladší žáci jsou obezřetnější (97,5 %) než starší žáci (80,3 %). Žáci se oprávněně obávají z takového setkání a uvědomují si rizika. Blíže jsou jejich důvody pro odmítnutí setkání specifikovány v následující položce.

Položka č. 10: Pokud si na předchozí otázku odpověděl/a ne, z jakého důvodu by si na setkání nešel/nešla?

	8. třída	9. třída
Mohl by to být pedofil	18	24
Obavy o bezpečí	25	38
Falešný profil	14	17
Neznám ho	14	21
Nezájem o schůzku	7	13
Vlastní zkušenost	1	0

Tabulka č. 9 Důvody pro neúčast na osobní schůzce

Graf č. 9. Důvody pro neúčast na osobní schůzce s neznámým člověkem

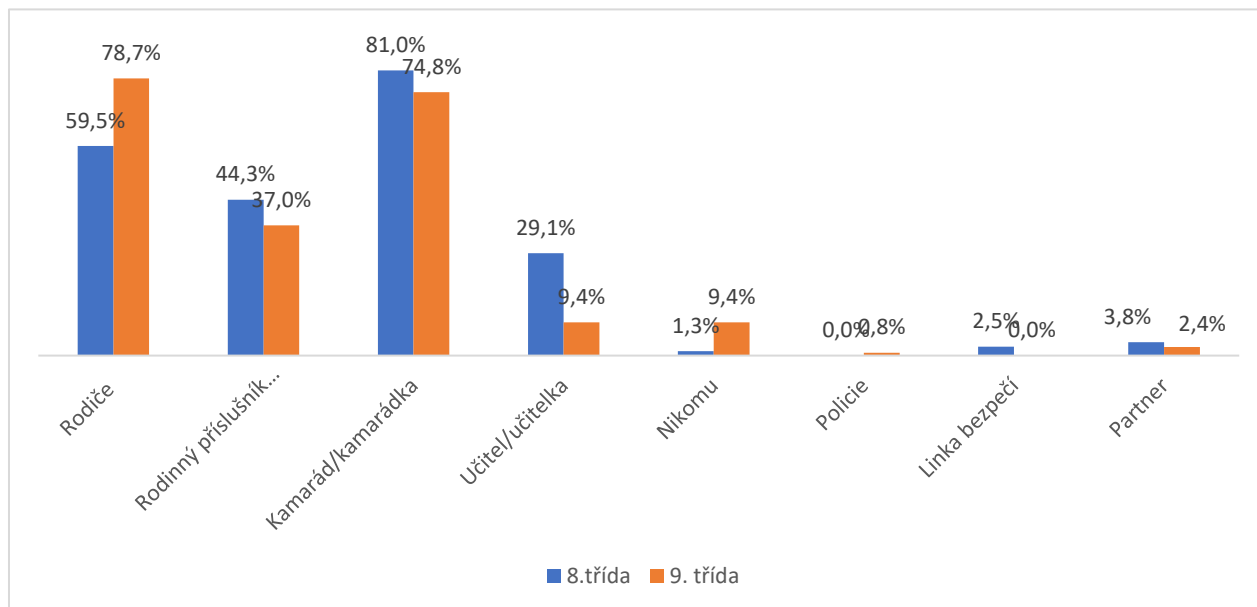
Otázka, která mě nejvíce zajímala popisuje důvody, proč se žáci nechtějí setkat s neznámým člověkem. Otázka byla otevřená, její vyhodnocování bylo složitější, ale přesto mi dala náhled do mysli respondentů. Největším důvodem (63) byla obava o své bezpečí, například uváděli strach z toho, že je někdo zavraždí nebo se mohou stát obětí znásilnění. Uvedená obava souvisí s dalším důvodem a to je, že by to mohl být podle slov respondentů nějaký „úchylák“ (42). Jak už víme z jiných výzkumů, kybergroomeri vytváří falešné profily, aby nalákaly svou oběť. Tuto obavu sdílelo 31 respondentů. 21 respondentů uvedlo, že by na schůzku nedorazili, jelikož nemají potřebu se seznamovat na internetu nebo se jim prostě s takovým člověkem nikam nechtělo. Jedna respondentka přiznala, že má s problematikou kyberegroomingu osobní zkušenost. Objevovaly se i odpovědi, že by někteří respondenti na schůzku šli, ale jen pokud by si s tím člověkem předem zavolali přes webkameru nebo pokud by se jednalo o atraktivní protějšek.

Položka č. 11: Komu by ses svěřil/a kdyby tě někdo obtěžoval?

	8. třída	9. třída
Rodiče	47	100
Rodinný příslušník (sourozenec, teta..)	35	47
Kamarád/kamarádka	64	95

Učitel/učitelka	23	12
Nikommu	1	12
Policie	0	1
Linka bezpečí	2	0
Partner	3	3

Tabulka č. 10 Komu by se žák svěřil

Graf č. 10 Komu by se žák svěřil

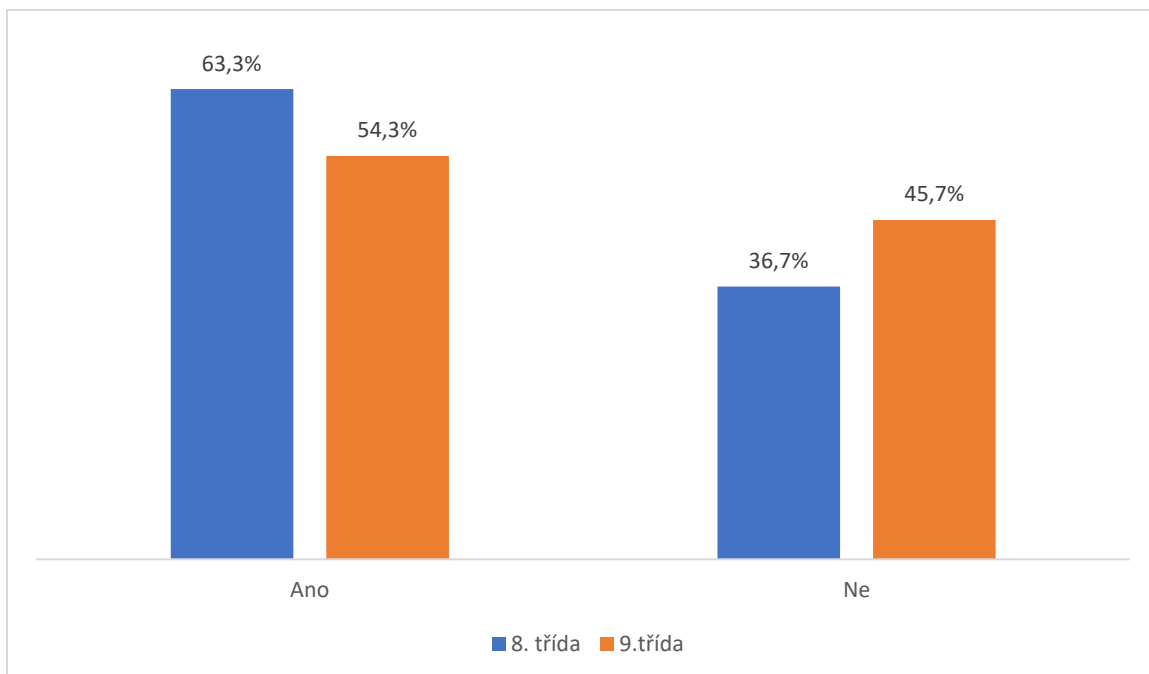
V této otázce mě zajímalo, zda žáci nemají problém se někomu svěřit v případě problému a ukázalo se, že nemají. Žáci mohli volit více možností. V kapitole, která se věnovala charakteristice raného adolescenta víme, že na něj mají největší vliv vrstevníci, a to se potvrzuje v této otázce, kdy by se kamarádovi svěřilo 159 respondentů. Po vrstevnících následují rodiče (147), kteří v tomto období stále důležitou roli. Důvěru mají žáci rovněž v rodinných příslušnících (82). O něco hůře jsou na tom učitelé, kterým by se svěřilo 35 respondentů. Pro žáky jsou k dispozici také organizace, které se zabývají primární prevencí ve dvou případech byla zmíněna Linka bezpečí. Žáci by se také svěřili svému partnerovi.

Položka č. 12: Mají rodiče povědomí o tom, co děláš na internetu, internetových kamarádech?

	8. třída	9. třída	Celkem
Ano	50	69	119

Ne	29	58	87
Celkem	79	127	206

Tabulka č. 11 Povědomí rodičů o aktivitách na internetu

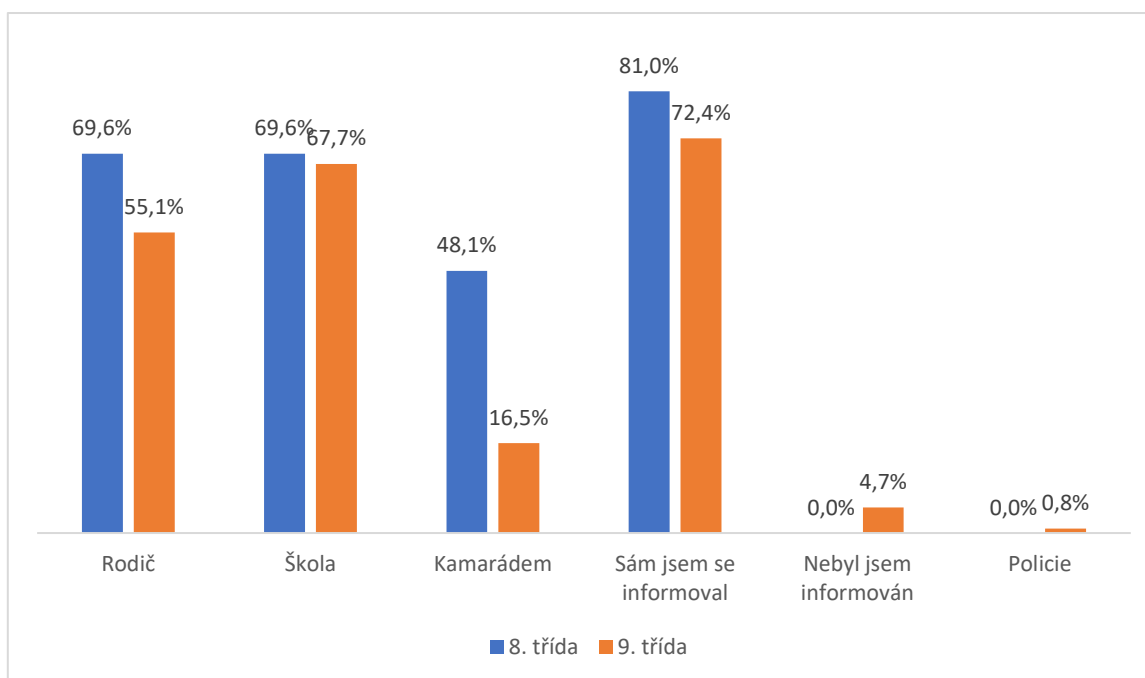
Graf č. 11 Povědomí rodičů o aktivitách na internetu

Výzkum ukázal, že většina rodičů (119) má povědomí o aktivitách svého dítěte, zajímají se, s kým se baví a co dělají. Pokud se rodiče zajímají o to, co jejich dítě dělá na sociálních sítích, může zpozorovat nevhodné chování ze strany neznámého člověka a ochránit své dítě.

Položka č. 13: Kým si byl/a informován o rizicích používání sociálních sítí?

	8. třída	9. třída
Rodiči	55	70
Školou	55	86
Kamarády	38	21
Sám jsem se informoval	64	92
Nebyl jsem informován	0	6
Policie	0	1

Tabulka č.12 informování o rizicích

Graf č. 12 Informování o rizicích

Poslední položka se týkala prevence a zda byli žáci o prevenci někým informováni. Žáci mohli odpovídat z více možností. Výzkum ukázal, že 64 žáků 8. tříd a 92 žáků 9. tříd se informovalo samo. Vysoký podíl na prevenci mají rodiče a škola. Z minulé otázky můžeme vidět, že rodiče mají přehled aktivitách svého dítěte na internetu, tím pádem si uvědomují jeho rizika. Rodiči bylo informováno o nebezpečí 125 respondentů a školou 141 respondentů. Jen minimální počet respondentů (6) nebylo informováno vůbec.

7.1. Verifikace hypotéz

V kapitole 6.1 Výzkumné cíle, otázky a hypotézy jsem si vymezila tři relační (vztahové) otázky, ke kterým byly vytvořené věcné hypotézy H . Aby mohly být hypotézy testovány, musí být věcná hypotéza převedena na nulovou hypotézu H_0 , která se stává předmětem testování a alternativní hypotézu H_A . Převedení věcné hypotézy na hypotézu nulovou se nazývá operacionalizace (Chráška, 2016).

Pro vyhodnocení výzkumných otázek jsem zvolila metodu test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku. Čtyřpolní tabulka obsahuje dva řádky a dva sloupce. (Chráška, 2016). Pro testování první výzkumné otázky použiji stupeň volnosti 1. Testování je provedeno na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Relační otázka č. 1

Jaký je rozdíl výskytu kybergroomingu u vybraných dívek a chlapců na základních školách?

V první výzkumné otázce mě zajímalo, jestli existuje rozdíl s výskytem kybergroomingu na základě pohlaví. Bylo předpokládáno, že dívky se s kybergroomingem setkávají více než chlapci. Při výpočtu jsem vycházela z dat v položce č. 8, kde měli žáci odpovídat, zda se někdy setkali s nepříjemnou konverzací.

Odpověď ANO – Setkání s kybergroomingem

Odpověď NE – Neseťkal se s kybergroomingem

Věcná hypotéza č. 1

Hypotéza H: Výskyt kybergroomingu u vybraných dívek a chlapců na základní škole je rozdílný.

Statistické hypotézy

Nulová hypotéza H_0 : Výskyt kybergroomingu u vybraných dívek a chlapců na základní škole je stejný.

Alternativní hypotéza H_A : Výskyt kybergroomingu na základních školách je u vybraných dívek vyšší než u chlapců.

	ANO	NE	Σ
Vybrané ženy	41	65	106
Vybraní muži	23	77	100
Σ	64	142	206

Jak už bylo řečeno, zvolená hladina je významnosti je 0,05 a stupeň volnosti 1. Kritická hodnota testového kritéria χ^2 při vybraném stupni volnosti a hladině významnosti je 3,841.

Po výpočtu testového kritéria získáváme hodnotu 5,906. což znamená že $\chi^2 = 5,906 > 3,841 = \chi^2_{0,05}(1)$. Zjistili jsme, že hodnota testového kritéria je vyšší než kritická hodnota, a

proto zamítáme nulovou hypotézu H_0 a přijímáme hypotézu alternativní H_A . **Potvrzuje se, že výskyt kybergroomingu na základních školách je u vybraných dívek vyšší než u chlapců.**

Relační otázka č. 2

Jaký je rozdíl výskytu kybegroomingu u žáků, kteří komunikují s neznámými lidmi a kteří nekomunikují?

V další relační otázce se věnuji problému, jestli existuje souvislost mezi výskytem kybergroomingu a komunikací s neznámými uživateli. Data čerpám z položky č. 7 a z položky č. 8, kde se ptám, zda se žáci setkali s obtěžováním a zda komunikují s neznámými uživateli.

Odpověď ANO – Setkání se s kybergroomingem

Odpověď NE – Nesetkal se s kybergromingem

Věcná hypotéza č. 2

Hypotéza H: Výskyt kybergroomingu u žáků, kteří komunikují s neznámým člověkem je rozdílný.

Statistické hypotézy

Nulová hypotéza H_0 : Výskyt kybergroomingu u žáků, kteří komunikují s neznámým člověkem je stejný.

Alternativní hypotéza H_A : Výskyt kybergroomingu u žáků, kteří komunikují s neznámým člověkem je vyšší než u žáků, kteří s neznámým člověkem nekomunikují.

	ANO	NE	Σ
Komunikují	52	78	130
Nekomunikují	12	64	76
Σ	64	142	206

Vypočítaná hodnota testového kritéria je vyšší, než kritická což znamená že, $\chi^2 = 13,126 > 3,841 = \chi^2_{0,05}(1)$. Výsledek testového kritéria je vyšší než kritická hodnota, proto odmítáme nulovou hypotézu H_0 a přijímáme hypotézu alternativní H_A . **Potvrzuje, že výskyt**

kybergroomingu u žáků, kteří komunikují s neznámým člověkem je vyšší než u žáků, kteří s neznámými lidmi nekomunikují.

Relační otázka č. 3

Jaký je rozdíl mezi žáky, kteří byli poučeni o internetové bezpečnosti setkat se s neznámým člověkem a u žáků, kteří nebyli poučeni?

V poslední výzkumné otázce mě zajímalo, zda má prevence dopad na setkání s neznámým člověkem. Data jsem čerpala z položky č. 13 a položky č. 9., kde žáci popisují, zda a kým byli poučeni o prevenci a otázkou týkající se ochoty setkání s neznámým člověkem.

Odpověď ANO – byli poučeni

Odpověď NE – nebyli poučeni

Věcná hypotéza č. 3

Hypotéza H: U žáků, kteří byli poučeni o nebezpečí internetové komunikace a u žáků, kteří nebyli poučeni pravděpodobnost setkání s neznámou osobou rozdílná.

Statistické hypotézy

Nulová hypotéza: U žáků, kteří byli poučeni o nebezpečí internetové komunikace je pravděpodobnost setkání s neznámou osobou stejná, jako u žáků, kteří nebyli poučeni.

Alternativní hypotéza: U žáků, kteří byli poučeni o nebezpečí internetové komunikace je pravděpodobnost setkání s neznámou osobou nižší než u žáků, kteří nebyli poučeni.

	ANO	NE	Σ
Setkali	22	5	27
Nesetkali	178	1	179
Σ	200	6	206

Vypočítaná hodnota testového kritéria je 27,761 což znamená, že $\chi^2 = 27,761 > 3,841 = \chi^2_{0,05}(1)$. Odmítáme nulovou hypotézu H_0 a přijímáme alternativní hypotézu H_A . **U žáků, kteří byli poučeni o nebezpečí internetové komunikace je pravděpodobnost setkání s neznámou osobou nižší než u žáků, kteří nebyli poučeni.**

8 Diskuze výsledků

Poslední část praktické práce je věnovaná shrnutí dat, které byly ve výzkumu zjištěny a srovnáním s předchozími výzkumy. Výzkum byl realizován na základních školách v Moravskoslezském kraji a zúčastnilo se ho 206 respondentů. Co se týká zastoupení, výzkumu se zúčastnilo 79 žáků 8. tříd a 127 žáků 9. tříd. Dotazník vyplnilo 106 dívek a 100 chlapců. Jako výzkumný soubor byli vybráni žáci 8. a 9. tříd, protože tato kategorie spadá do věkové hranice, která je kybergroomingem zasažena nejvíce. Vzhledem k vysokému počtu respondentů a výběru tématu byla vybrána metoda dotazníku.

Z výzkumu vyplynulo, že 44,1 % žáků tráví na sociálních sítích 2-3 hodiny denně, stejné procento žáků tráví více než 4 hodiny denně na sociálních sítích. Pouze 11,8 % žáků 9. tříd tráví na sociálních sítích méně než jednu hodinu. Oproti žákům 8. tříd to není tak velký rozdíl. 44,3 % žáků tráví na sociálních sítích 2-3 hodiny. 4 a více hodin tráví na sociálních sítích 36,7 % žáků a méně, než hodinu denně věnuje sociálním sítím 19 % respondentů.

V návaznosti na předchozí otázku jsem se ptala, jaké sociální sítě nebo aplikace žáci používají. Nejužívanější sociální sítí je YouTube, který používá 92,4 % žáků 8. tříd a 90,6 % žáků 9. tříd. Není překvapením, že další nejužívanější sociální sítí je Instagram, kde má profil 92,9 % žáků 9. tříd a 88,6 % žáků 8. tříd. Aplikace TikTok, před jejímž užíváním varují úřady a také se stává terčem kritiky kvůli různým výzvám je oblíbenější u mladších žáků (77,2 %) než u starších žáků (77,2 %). U žáků 9. tříd je oblíbenější aplikace Snapchat s 70,1 % respondentů, u žáků 8. tříd je využívána 58,2 %. Z uvedených dat vidíme propad oblíbenosti aplikace Facebook a Facebook messenger, který využívají více opět žáci 9. tříd. Facebook využívá 22 % žáků 9. tříd a pouze 8,9 % žáků 8. tříd. Facebook messenger je na tom z hlediska užívání žáků 8. tříd lépe, používá ho 8,9 % žáků. Aplikace BeReal se v minulosti těšila popularitě a je relativně novou sociální sítí. Tuto aplikaci používá 26 % žáků 9. tříd a 21,5 % žáků 8. tříd. Jako další aplikaci zmíním Twitter, který používá 14,2 % žáků 9. tříd a 15,2 % žáků 8. tříd. Z méně užívaných aplikací vyjmenuji Skype, který používá 4,7 % žáků 9. tříd. Dále jsou to aplikace, které se používají především při streamování her a komunikaci ve hře, což jsou aplikace Discord (3,8 % žáků 8. tříd a 2,4 % žáků 9. tříd) a Twitch s 1,3 % u mladších žáků a 1,6 % u starších. Reddit zmínili pouze 4 žáci. Po jednom respondentovi byla zaznamenána sociální sítí V Kontakte a Telegram.

Co se týká údajů, které žáci sdílí nejvíce, se na přední příčce umístilo jméno, které sdílí 92,4 % žáků 8. tříd a 90,6 % žáků 9. tříd. Překvapivě hned pod ním se neumístilo příjmení ale

fotografie, které sdílí 77 žáků 9. tříd (60,6 %), žáci 8. tříd sdílejí fotografie v menší míře, jedná se o 41 respondentů (51,9 %). Na třetím místě se umístilo příjmení, které žáci 8. tříd sdílejí skoro o čtvrtinu více, než žáci 9. tříd. Datum narození sdílí veřejně 22,8 % žáků 9. tříd a 15,2 % žáků 8. tříd. Nejméně žáci sdílejí své bydliště (6 žáků), název školy (6 žáků) a telefonní číslo (15), zmíněné údaje mohou sloužit pro nejen kybegroomery ale i pro jiné nebezpečné jedince k vydírání nebo spáchání jiného trestného činu.

Dalším sledovaným jevem bylo přidávání neznámých uživatelů na sociálních sítích. Žáci 8. tříd jsou opatrnější, ti si přidávají neznámé uživatele v 58,2 %, u žáků 9. tříd je číslo o něco vyšší 63 %. Přidáváním neznámých lidí na sociálních sítích je rizikové z toho důvodu, že se kdokoliv může dostat k údajům a fotografiím, které mohou být zneužity.

Na předchozí otázku navazovala otázka, jestli komunikují na sociálních sítích s neznámými lidmi. Většina respondentů odpověděla že ano, konkrétně 65,4 % žáků 9. tříd a 59,5 % žáků 8. tříd. Stejně jako v předchozím případě jsou žáci 8. tříd opatrnější než žáci 9. tříd.

Se samotným kybergroomingem se setkala polovina žáků 9. tříd (51,2 %), o pár procent méně se problematika týkala i žáků 8. tříd (44,3 %). Nižší číslo u mladších žáků je dle mého zapříčiněno tím, že jsou opatrnější, co se týká komunikace s neznámými uživateli a jejich přidáváním mezi sledující/kamarády.

Drtivá část žáků 8. tříd by na setkání s neznámou osobou nešla (96,2 %), žáci 9. tříd jsou k setkání přístupnější (šlo by 18,9 %). V následující otázce jsou popsány důvody, proč by se žáci na schůzku s neznámou osobou nešli. Většina respondentů by měla strach o své bezpečí, nejvíce uváděli, že se bojí, že se stanou obětí znásilnění, únosu nebo dokonce vraždy. Pachatele kybergroomingu mají žáci spojenou s představou pedofila, tuto obavu projevilo 42 respondentů. Aby pachatelé nalákali oběť, vytváří si falešný profil a tohoto problému jsou si žáci vědomi a jako důvod ho zmínilo 31 respondentů. Jedním z dalších důvodů je nezájem o schůzku, žáci uvedli, že nemají potřebu se seznamovat osobně s někým z online světa. Jedna respondentka se svěřila, že má s problematikou osobní zkušenost, proto by chybu neopakovala. Objevily se i odpovědi, že se žáci přiklání k tomu, že by na schůzku nešli, ale pokud by se jednalo o atraktivní protějšek nebo o osobu, kterou známe delší dobu a máme nějakou jistotu, že se za někoho nevydává, tak by nad ní uvažovali.

Pokud by se žáci setkali s obtěžováním na internetu většina respondentů má alespoň jednu osobu, které by se svěřila. U žáků 9. tříd vedou rodiče, kterým by se svěřilo 78,7 %

respondentů. Po nich následují kamarádi s 74,8 %. U žáků 8. tříd vědou kamarádi s 81 % a po nich následují rodiče s 59,5 %. Na třetím místě se u obou skupin umístil rodinný příslušník, více by se jim svěřili žáci 8. tříd (44,3 %), žáků 9. tříd se jedná o 37 %. Větší důvěru k učiteli mají žáci 8. tříd s 29,1 %, důvěra v učitele u žáků 9. tříd se propadá oproti žákům 8. tříd (9,4 %). Nikomu by se nesvěřilo 1,3 % žáků 8. tříd a 9,4 % žáků 9. tříd. Žáci mohli doplnit další osoby, kterým by se svěřili. Touto osobou je například partner, kterého uvedlo 6 respondentů. Dva žáci 8. tříd (2,5 %) by se svěřilo na Linku bezpečí a jeden respondent by se svěřil na policii.

S tím, co žáci dělají na sociálních sítích a s kým komunikují je obeznámeno 63,3 % rodičů žáků 8. tříd a 54,3 % žáků 9. tříd. U mladších žáků je pochopitelně větší obava a kontrola při užívání sociálních sítích. Můžeme vidět, že pokud mají žáci důvěru v rodiče, tak jsou rodiče více informovaní o aktivitách na sociálních sítích a kamarádech, které na nich potkávají.

Poslední otázka se týkala, zda a kým byli informováni o rizicích se kterými se mohou setkat na sociálních sítích. Žáci v této otázce mohli volit z více možností. Téměř každý žák byl nějakým způsobem informován. Nejvíce převažoval údaj, kdy se žáci informovali sami (8. třída 81 %, 9. třída 42,4 %). Téměř 70 % žáků v obou ročnících bylo informováno školou, poté následovali rodiče, kterými bylo poučeno 69,6 % žáků 8. tříd a 55,1 % žáků 9. tříd. Informováno vůbec nebylo 6 respondentů. Policií byl informován jeden respondent.

V další části diskuse bych chtěla porovnat data s mým výzkumem s výzkumy předchozími, které se týkaly stejné problematiky. Začnu popořadě a jaké první srovnám své výsledky s mezinárodním výzkumem JAMES study z roku 2018. V JAMES study uvedlo, že nejužívanější sociální síť je Instagram (87 %), 86 % žáků uvedlo Snapchat a na třetím místě Google+. Aplikace Instagram je oblíbená v českém prostředí, v mém výzkumu vyšel Instagram s 88,6 % žáků 8. tříd a 92,9 % žáků 9. tříd. Snapchat je spíše oblíbenější u starších žáků (70,1 %) mladší žáci ho používají pouze v 58,2 %. V mém výzkumu Google+ nebyl zmíněn vůbec. Výzkum se několika otázkami zaměřil i na samotný kybergrooming, kde se s ním setkalo 30 % respondentů. V mém výzkumu je nárůst skoro 20 %. Na čem se oba naše výzkumy shodnou je údaj, že se s kybergroomingem setkávají ve větší míře dívky než chlapci (Suter aj., 2018).

Předpoklad, že se dívky setkávají s kybergroomingem více než chlapci jsem stanovila v relační výzkumné otázce. Hypotézu jsem testovala pomocí testu nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku, kde byla přijata hypotéza alternativní H_A . Alternativní hypotéza zní takto: kybergroomingu na základních školách je u vybraných dívek vyšší než u chlapců.

Dalším mezinárodním výzkumem vytvořila skupina EU Kids Online network, který zahrnuje 19 zemí EU včetně České republiky. Výzkumu se zaměřil na internetové uživatele od 9 do 17 let a zúčastnilo se ho 21 964 respondentů. České děti tráví v průměru online 172 minut. Zjištěný údaj v mezinárodním výzkumu se příliš neliší od mého, kdy 44 % respondentů tráví čas na sociálních sítích 2-3 hodiny denně. České děti jsou v porovnání s ostatními zeměmi méně ostýchavé v kontaktu s neznámými lidmi (44 %). V mém výzkumu je nárůst v komunikaci s neznámými lidmi u mladších žáků o 15,4 % a u starších o 21,4 % (Livingstone aj. ,2011).

Stejná skupina vytvořila další výzkum zaměřený na používání internetu a zkušenosti s negativními jevy. Ve výzkumu jsou vyselektovány údaje týkající se českých dětí. Jedním ze zjišťovaných údajů byl průměrný čas trávení online. České děti tráví online 4 hodiny denně, což je nárůst o hodinu, než tomu bylo v předchozím výzkumu realizovaný rok předtím. Mladší žáci tráví 4 a více hodin denně v 36,7 % starších žáků se to týká ze 44,1 %. Další otázkou, kterou se výzkum zabýval byla, komu by se děti svěřily, kdyby se setkaly s nepříjemným zážitkem na internetu. Na prvním místě děti volily kamaráda (57 %), na druhém místě se umístil rodič a na třetím místě by se děti nesvěřily nikomu. V mém výzkumu se na prvním místě u žáků 9. tříd umístili rodiče (78,7 %), na druhém místě kamarádi (74,8 %) na třetím místě rodinný příslušník (37 %). U žáků 8. tříd vedou kamarádi (81 %) poté následují rodiče (57,5 %) a na třetím místě rodinný příslušník (44,3 %). Jak vidíme, žáci jsou v mém výzkumu otevřenější a nebojí se svěřit nějaké osobě, než je tomu v mezinárodním výzkumu. Zjištěné údaje v mezinárodním výzkumu spíše odpovídají údajům žáků 9. tříd, kdy je pořadí na prvních dvou místech stejné. Výzkum se zabýval také otázkou komunikace s neznámým člověkem, kde s takovou komunikací měla zkušenost skoro polovina respondentů (49 %). V mém výzkumu je nárůst u mladších žáků o 10,5 % a u starších žáků o 16,4 % (Bedrošová aj., 2018).

Nyní přecházíme k výzkumům, kteří realizovali čeští výzkumníci. V našem případě se jedná hlavně o výzkumy Kamila Kopeckého, který spolupracuje s Reném Szotkowskim na problematice užívání internetu.

První český výzkum, který zmiňuji se spíše týkal kyberšikany, a lehce i tématu rizikového seznamování na internetu a kybergroomingu. Zúčastnilo se ho 21 372 respondentů. Jedna z otázek zjišťovala, jestli děti komunikují s neznámými uživateli na internetu. 53,16 % respondentů přiznalo, že s neznámými uživateli komunikují. Tento údaj se blíží mému výzkumu, kde u žáků 8. tříd je nárůst o 6,3 %, u žáků 9. tříd je nárůst 12,2 %. V čem je velký rozdíl je mezi ochotou žáků přidat si neznámého člověka, kdy skoro tři čtvrtiny respondentů (73,43 %) uvedlo, že si neznámé osoby nepřidávají. Žáci v mém výzkumu jsou v této otázce

otevřenější. Neznámé osoby si nepřidává 41,8 % žáků 8. tříd a 37 % žáků 9. tříd. Setkání s neznámou osobou by odmítlo 64,02 % respondentů. V současné době jsou žáci mnohem opatrnější, když jde o setkání s neznámou osobou. 96,2 % žáků 8. tříd a 81,1 % žáků by nedorazilo vůbec. Nárůst může souviset s primární prevencí, a především s promítáním filmu *V síti*, který se týkal problematiky kybergroomingu. Obavy žáků, kteří by se osobní schůzky nezúčastnili jsou stejné. Jako hlavní důvod uvádí strach ze zneužití nebo z toho, že člověk na druhé straně není ten, za koho se vydával (Sztokowski, Kopecký, Krejčí, 2013).

Další výzkum Rizikové chování českých dětí v prostředí internetu proběhl v roce 2013-2014. Zapojilo se do něj 28 232 respondentů z celé České republiky. 54,91 % uživatelů by přijalo pozvání k osobní schůzce s neznámým kamarádem, což je oproti výzkumu z minulého roku nárůst skoro 10 %. Ve výzkumu byly zjišťovány údaje, které žáci na internetu nejvíce sdílejí. Na prvním místě je to jméno a příjmení (76,99 %), fotografie (56,41 %) a e-mail (55,72 %). V mém výzkumu je na prvním místě umístěje jméno (8. třída 92,4 %, 9. třída 90,6 %), příjmení sdílí 70,9 % žáků 8. tříd a 46,5 % 9. tříd. Počet sdílených fotografií, u 8. tříd poklesl o 4,5 %, nicméně žáci sdílí své fotografie o 4,19 % více než tomu bylo v minulosti. (Kopecký, Sztokowski, Krejčí, 2015).

Následující výzkum, který bych chtěla zmínit je výzkum z období 2018-2019 zaměřený na rizikovou komunikaci a seznamování v kyberprostoru. Polovina respondentů zodpověděla, že komunikuje s neznámými lidmi. Ve srovnání s mým výzkumem s neznámými lidmi komunikuje 59,5 % žáků 8. tříd a 65,4 % žáků 9. tříd. Na osobní účast by se dostavilo 20,41 % dotázaných. Mladší žáci jsou opatrnější a dostavilo by se 3,8 % respondentů, starší žáků by se dostavilo 18,9 % (Kopecký, Sztokowski, Dobešová, 2021).

Poslední výzkum, se kterým bych chtěla učinit srovnání je výzkum České děti v kybersvětě. Probíhal v roce 2019 a bylo do něj zapojeno 27 288 respondentů ve věku 7 až 17 let. Mezi nejpoužívanější sociální sítě v té době patřily Facebook (72,19 %), Facebook messenger 68,98 % a na třetím místě Instagram 68,83 %. TikTok užívalo pouze 28,48 % žáků. Pořadí sociálních sítí se za tu dobu velmi změnilo. Instagram si pořád udržuje svou popularitu, jak u mladších, tak i starších respondentů, kdy nárůst používání je téměř o skoro o čtvrtinu. Drastický pokles nastal u aplikace Facebook, kdy v průzkumu v roce 2019 byl jednou z nejužívanějších sociálních sítí. V mém výzkumu ho nahradily aplikace jako Snapchat a TikTok, který zaznamenal nárůst u žáků o skoro 40 %. Bylo zjištěno, že 11,75 % respondentů se setkala s nepříjemným chováním ze strany neznámého člověka. V mém dotazníkovém šetření se s ním setkala polovina respondentů (Kopecký, Sztokowski, 2019).

Ve výzkumu byly stanovené další dvě hypotézy, které byly verifikovány. Druhá hypotéza se týkala otázky, jaký je rozdíl výskytu kybegroomingu u žáků, kteří komunikují s neznámými lidmi a kteří nekomunikují. Poslední hypotéza měla zodpovědět otázku jaký je rozdíl mezi žáky, kteří byli poučeni o internetové bezpečnosti setkat se s neznámým člověkem a u žáků, kteří nebyli poučeni. V obou případech byla potvrzena H_A . Tedy že, u žáků, kteří byli poučeni o nebezpečí internetové komunikace je pravděpodobnost setkání s neznámou osobou nižší než u žáků, kteří nebyli poučeni. A že výskyt kybergroomingu u žáků, kteří komunikují s neznámým člověkem je vyšší než u žáků, kteří s neznámým člověkem nekomunikují.

Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zabývala kybergroomingem u žáků v období rané adolescence. Hlavním cílem bylo popsat kybergrooming u žáků v období rané adolescence. Aby mohly být cíle naplněny, stanovila jsem si i dílčí cíle teoretické a empirické části.

Obsah práce byl rozdělen na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část se skládala z pěti kapitol. V první kapitole jsem charakterizovala kyberprostor a jeho specifické znaky. Ve druhé kapitole jsme se zabývala samotným kybergroomingem. Vydefinovala jsem si jeho pojem a jevy, který s ním souvisí. Charakterizovala jsem aktéry kybergroomingu, tedy oběť a jaký má na ní problém dopady a pachatele a jeho motivaci k páchání kybergroomingu. Vymezila jsem a popsala jednotlivé fáze kybergroomingu. Uvedla jsem právní legislativu týkající se kybergroomingu. I když kybergrooming není sám o sobě trestným činem, součástí celého procesu pachatel porušuje několik zákonů, které se týkají ochrany dítěte. Na právní legislativu navazovala podkapitola, aktuálních případů kybergroomingu, které se odehrály v České republice a jak byly jednotlivé případy řešeny. Třetí kapitola se věnovala primární prevenci nejen ze strany školy, ale i ze strany rodičů a samotných žáků. Je důležité aby Byly představeny jednotlivé projekty zabývající se problematikou kybergroomingu. Čtvrtá kapitola byla zaměřena na výzkumy realizované v České republice a v zahraničí. Kapitola byla významná pro diskusi výsledků, kde se porovnávaly výsledky mého výzkumu s předchozími na stejné téma. V poslední kapitole jsme charakterizovali období rané adolescence.

Empirická část se skládá ze tří částí. V první část se věnovala výzkumnému šetření, kde bylo potřeba stanovit si výzkumné otázky a hypotézy. Na něj navazovala část, kde jsem definovala a popsala základní soubor, tedy koho se bude výzkum týkat. Byla představena metoda výzkumu, tedy dotazník a kapitolu uzavřela část časový harmonogram. Výsledky byly zpracovány do tabulek a grafů s rozdělením na žáky 8. tříd a žáky 9. tříd. Součástí druhé kapitoly bylo vyhodnocení hypotéz. Empirická část byla zakončena kapitolou diskuse.

Z výzkumného šetření jsme zjistili, že průměrná doba na internetu je 2-3 hodiny denně. Nejvíce času žáci tráví na aplikacích Youtube, Instagram a TikTok. Mezi nejčastější veřejné údaje na sociálních sítích patří: jméno, příjmení a fotografie. S kybergroomingem má zkušenost 97,5 % žáků 8. tříd a 80,3 % žáků 9. tříd. Toto číslo považuji za znepokojující. S neznámými uživateli nemá problém komunikovat 65,4 % žáků 9. tříd a 59,5 % žáků 8. tříd. I přes to, že vidíme vysoké číslo výskytu kybergroomingu a komunikací s neznámými uživateli, to neznamena, že si žáci neuvědomují potencionální rizika. Pouze 27 žáků ze zkoumaných 206 by

kývlo na osobní setkání. Jako největší riziko vidí žáci v bezpečnosti, uvědomují si, že na druhé straně může být úplně jiná osoba. Pozitivum vidím také v prevenci v této problematice. Žáci byli většinou poučeni o rizicích užívání sociálních sítích. Největší roli sehraává samostudium problematiky, škola a také rodiče. Rodiče většiny žáků ví, co dělají jejich děti na sociálních sítích. Žáci projevují důvěru ve své blízké a nebáli by se svěřit s tím, že je někdo obtěžuje.

Poslední část empirické práce se týkala vyhodnocení hypotéz. Před samotným výzkumem jsem si stanovila tři hypotézy, které byly vyhodnoceny pomocí metody chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku. U všech tří hypotéz jsme museli potvrdit hypotézu alternativní. Jednotlivé hypotézy zní následovně. **Výskyt kybergroomingu na základních školách je u vybraných dívek vyšší než u chlapců**, což se shoduje se všemi dosavadními výzkumy zabývající se kybergroomingem.

Dále jsme museli přijmout že: **Výskyt kybergroomingu u žáků, kteří komunikují s neznámým člověkem je vyšší než u žáků, kteří s neznámými lidmi nekomunikují.**

V poslední hypotéze jsem zkoumala souvislost mezi prevencí kybergroomingu a osobním setkáním s neznámým člověkem na internetu. **U žáků, kteří byli poučeni o nebezpečí internetové komunikace je pravděpodobnost setkání s neznámou osobou nižší než u žáků, kteří nebyli poučeni.**

Úskalí práce vidím v literatuře týkající se problematiky kybergroomingu. Při literární rešerši jsem narazila na to, že v českém ani zahraničním prostředí není mnoho autorů, kteří se tímto jevem zabývají. Jak vyplývá ze zahraničních i českých výzkumů, je problematika kybergroomingu rozšířená a myslím si, že stojí za to se jí podrobněji věnovat, protože sociální sítě jen tak nezmizí. Dalším úskalím je, že v literatuře bývá popsáno, že pachatelé jsou hebefilové/efebilové, nicméně už neexistuje žádná literatura v českém nebo světovém prostředí, která by tuto deviaci popsala.

Co se týká úskalí v empirické části, bylo by zajímavé zjistit, s jakým projevem kybergroomingu se žáci setkali (jestli se jednalo pouze o konverzaci, fotografie nebo něco jiného). Dále mě napadlo, jestli má viditelnost profilu vliv na výskyt kybergroomingu.

I přes vyjmenovaná úskalí považují hlavní cíl diplomové práce a jeho dílčí cíle za splněné. Vidíme, že jsou žáci dobře informováni a zdrženliví ohledně setkání s neznámým uživatelem. Všimáme si ale, že je problematika stále aktuální a je nutné o ní neustále mluvit. Přínos práce vidím v oblasti prevence. Práci by mohli ocenit metodici prevence, učitelé nebo

sociální pedagogové v okrese Nový Jičín, na jejichž žáky byl dotazník směřován. Zaměřila bych se na údaj týkající se výskytu kybergroomingu, osobní údaje a motivaci ohledně přidávání neznámých uživatelů.

Zdroje

BALVÍN, Jaroslav. *Na táborech pracuje s dětmi, na internetu je obtěžoval. V síti uvízl in.* In: Deník.cz [online]. 3. března 2020 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: https://ustecky.denik.cz/zpravy_region/film-v-siti-obtezovani-20200303.html

BEDROŠOVÁ, M., Hlavová, R., Macháčková, H., Dědková, L., & Šmahel, D. (2018). *Czech children on the internet: Report from a survey at primary and secondary schools. Project EU Kids Online IV – the Czech Republic.* Brno: Masaryk University

BRIGGS, Peter, Walter T. SIMON a Stacy SIMONSEN. An Exploratory Study of Internet-Initiated Sexual Offenses and the Chat Room Sex Offender: Has the Internet Enabled a New Typology of Sex Offender?. *Sexual Abuse* [online]. 2011, 23(1), 72-91 [cit. 2023-04-06]. ISSN 1079-0632. Dostupné z: doi:10.1177/1079063210384275

CRAVEN Samantha , Sarah Brown & Elizabeth Gilchrist (2006) Sexual grooming of children: Review of literature and theoretical considerations, *Journal of Sexual Aggression*, 12:3, 287-299, DOI: 10.1080/13552600601069414

ČECH, T. *Škola a její preventivně-výchovná strategie jako předpoklad rozvoje kompetencí dětí.* *Prevence*, 2011, roč. 8, č. 7, s. 4-7. ISSN 1214- 8717

ČTK. "Ústečan" z dokumentu o zneužívání dětí V síti půjde na dva roky do vězení. In: *Aktuálně.cz* [online]. 6. prosince 2021 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/muz-znamy-z-dokumentu-o-zneuzivani-deti-v-siti-pujde-na-dva/r~72c4ede8568511ec9322ac1f6b220ee8/>

ČTK. *Za zneužití desítek dívek na sociálních sítích dostal mladík 8,5 roku vězení.* In: *novinky.cz* [online]. 24. února 2016 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/krimi-za-zneuzeni-desitek-divek-na-socialnich-sitich-dostal-mladik-85-roku-vezeni-342760>

ČTK. *Za sexuální útoky na školačky po internetu dostal muž šest a půl roku.* In: *iDnes* [online]. 20. dubna 2018 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/usti/zpravy/jaroslav-pulpan-obzalovany-utok-na-divky-pres-internet-rozsudek-usti.A180420_090709_usti-zpravy_vac2

ČTK, VACULA, Vladimír. *Obžalovaný z útoků na 162 dívek netrpí deviací, shodují se znalci.* In: *iDnes* [online]. 22. ledna 2018 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z:

[https://www.idnes.cz/usti/zpravy/obzalovany-jaroslav-pulpan-soud-usti-zneužití-více-nez-160-dívek-internet.A180122_140130_usti-zpravy_vac2](https://www.idnes.cz/usti/zpravy/obzalovany-jaroslav-pulpan-soud-usti-zneuзитi-vice-nez-160-divek-internet.A180122_140130_usti-zpravy_vac2)

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-859-3179-6.

GORDÍKOVÁ, Monika, ČTK. *Mladík obžalovaný ze zneužívání více než 160 dívek se u soudu omlouval*. In: iDnes [online]. 14. prosince 2017 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: [https://www.idnes.cz/usti/zpravy/soud-obzalovany-jaroslav-pulpan-sexualni-zneužití-pres-internet-162-dívek.A171214_092710_usti-zpravy_vac2](https://www.idnes.cz/usti/zpravy/soud-obzalovany-jaroslav-pulpan-sexualni-zneužití-pres-internet-162-divek.A171214_092710_usti-zpravy_vac2)

CHIU, Jonie a Ethel QUAYLE. Understanding online grooming: An interpretative phenomenological analysis of adolescents' offline meetings with adult perpetrators. *Child Abuse & Neglect* [online]. 2022, 128 [cit. 2023-04-06]. ISSN 01452134. Dostupné z: doi:10.1016/j.chiabu.2022.105600

CHOO, Kim-Kwang Raymond. *Online child grooming: a literature review on the misuse of social networking sites for grooming children for sexual offences*. Canberra: Australian Institute of Criminology, c2009. ISBN 978-1-921532-33-7.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. 2., aktualizované vydání*. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.

HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9.

Informace o projektu - E-Bezpečí. *Projekt E-bezpečí - E-Bezpečí* [online]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/o-projektu/oprojektu>

JOLEBY, Malin, Carolina LUNDE, Sara LANDSTRÖM a Linda S. JONSSON. Offender strategies for engaging children in online sexual activity. *Child Abuse & Neglect* [online]. 2021, **120** [cit. 2023-04-06]. ISSN 01452134. Dostupné z: doi:10.1016/j.chiabu.2021.105214

KLOESS, Juliane A., Catherine E. HAMILTON-GIACHRITSIS a Anthony R. BEECH. Offense Processes of Online Sexual Grooming and Abuse of Children Via Internet Communication Platforms. *Sexual Abuse* [online]. 2019, 31(1), 73-96 [cit. 2023-01-19]. ISSN 1079-0632. Dostupné z: doi:10.1177/1079063217720927

KLOESS, Juliane A., Anthony R. BEECH a Leigh HARKINS. Online Child Sexual Exploitation. *Trauma, Violence, & Abuse* [online]. 2014, 15(2), 126-139 [cit. 2023-04-06]. ISSN 1524-8380. Dostupné z: doi:10.1177/1524838013511543

KOPECKÝ, Kamil. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4861-9.

KOPECKÝ, Kamil, René SZOTKOWSKI a Pavla DOBEŠOVÁ. *Riziková komunikace a seznamování českých dětí v kyberprostoru*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2021. ISBN 978-80-244-5914-1.

KOPECKÝ, Kamil, René SZOTKOWSKI. *České děti v kybersvětě*. [online]. Olomouc, 2019 [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/117-ceske-deti-v-kybersvete/file>

KOŽÍŠEK, Martin a Václav PÍSECKÝ. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5595-3.

KRČMÁŘOVÁ, Barbora. *Děti a online rizika: sborník studií*. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. ISBN 978-80-904920-2-8.

KUČERA, Tomáš. *Přes internet zneužil 47 dívek, tvrdí žalobci. A sledují nový fenomén* [online]. 14. prosince 2015 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/soud-za-zneuzeni-divek-mladikem-z-trutnovska.A151214_133730_hradec-zpravy_the

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1284-0.

Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., and Ólafsson, K. (2011). *Risks and safety on the internet: The perspective of European children. Full Findings*. LSE, London: EU Kids Online.

LORENZO-DUS, Nuria a Cristina IZURA. “ cause ur special ”: Understanding trust and complimenting behaviour in online grooming discourse. *Journal of Pragmatics* [online]. 2017, 112, 68-82 [cit. 2023-04-06]. ISSN 03782166. Dostupné z: doi:10.1016/j.pragma.2017.01.004

MALESKY, L. Alvin. Predatory Online Behavior: Modus Operandi of Convicted Sex Offenders in Identifying Potential Victims and Contacting Minors Over the Internet. *Journal of Child Sexual Abuse* [online]. 2007, 16(2), 23-32 [cit. 2023-04-06]. ISSN 1053-8712. Dostupné z: doi:10.1300/J070v16n02_02

MŠMT. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. In: MŠMT: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. © MŠMT, Praha, 2010 [cit. 2023-01-18]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/Metodicke_doporuceni_uvodni_cast.doc

Nebud' obět'. [online]. © Nebud' obět'!, 2010–2023 [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <http://www.nebudobet.cz/>

PRŮCHA, Jan. *Pedagogický výzkum: uvedení do teorie a praxe*. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-132-3.

Smahel, D., Machackova, H., Mascheroni, G., Dedkova, L., Staksrud, E., Ólafsson, K., Livingstone, S., and Hasebrink, U. (2020). EU Kids Online 2020: *Survey results from 19 countries*. EU Kids Online. <https://doi.org/10.21953/lse.47fdeqj01of0>

SULER, John. The Online Disinhibition Effect. *CyberPsychology & Behavior* [online]. 2004, 7(3), 321-326 [cit. 2023-01-19]. ISSN 1094-9313. Dostupné z: doi:10.1089/1094931041291295

SUTER, L., WALLER, G., BERNATH, J., Külling, C., Willemse, I., Süß, D. (2018). *JAMES – Youth, Activities, Media – Swiss Survey*. Zurich: Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften.

SZOTKOWSKI, René, Kamil KOPECKÝ a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2.

ŠMAHEL, David. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton, 2003. Psychologická setkávání. ISBN 80-7254-360-1.

VACULA, Vladimír, HORÁK, Jan. *Muže z Děčína stíhaného za sexuální činy chytila slovenská policie*. In: *iDnes* [online]. 6. října 2016 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/usti/zpravy/hledany-za-sexualni-zlociny-dopaden-na-slovensku.A161006_155320_usti-zpravy_vac2

VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4961-0.

VITOVSKÁ, Ivana. *Mladík zneužil 45 dívek. Dostal 8,5 let vězení.* In: *Denik.cz* [online]. 24. února. 2016 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/kralovehradecky-kraj/za-zneuzeni-desitek-divek-dostal-muz-8-5-let-vezeni-20160224-wcck.html>

WACHS, Sebastian a Ching-Ching PAN. Cybergrooming: Risk factors, coping strategies and associations with cyberbullying. *Psicothema* [online]. 2012, (24), 628-633 [cit. 2023-10-11]. ISSN 0214 - 9915. Dostupné z: <https://www.psicothema.com/pdf/4064.pdf>

WHITTLE, Helen, Catherine HAMILTON-GIACHRITSIS, Anthony BEECH a Guy COLLINGS. A review of online grooming: Characteristics and concerns. *Aggression and Violent Behavior* [online]. 2013, 18(1), 62-70 [cit. 2023-01-19]. ISSN 13591789. Dostupné z: doi:10.1016/j.avb.2012.09.003

WOLAK, Janis, David FINKELHOR, Kimberly J. MITCHELL a Michele L. YBARRA. Online "predators" and their victims: Myths, realities, and implications for prevention and treatment. *American Psychologist* [online]. 2008, 63(2), 111-128 [cit. 2023-01-19]. ISSN 1935-990X. Dostupné z: doi:10.1037/0003-066X.63.2.111

WOLAK, Janis, David FINKELHOR a Kimberly MITCHELL. Internet-initiated sex crimes against minors: Implications for prevention based on findings from a national study. *Journal of Adolescent Health* [online]. 2004, 35(5), 424.e11-424.e20 [cit. 2023-04-06]. ISSN 1054139X. Dostupné z: doi:10.1016/j.jadohealth.2004.05.006

Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, 2010-2023 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

Seznam zkratk

aj.	a jiné
tj.	to je
z.s.	zapsaný spolek
MPP	Minimální preventivní program
RVP	Rámcové vzdělávací programy
ZŠ	Základní škola
ČR	Česká republika
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Zastoupení dívek a chlapců podle tříd.....	44
Tabulka č. 2 Množství času na sociálních sítích.....	45
Tabulka č. 3 Nejužívanější sociální síť.....	46
Tabulka č. 4 Veřejné údaje.....	48
Tabulka č. 5 Přidávání neznámých lidí na sociálních sítích.....	49
Tabulka č. 6 Komunikace s neznámými lidmi.....	50
Tabulka č. 7 Nepříjemná konverzace.....	51
Tabulka č. 8. Osobní setkání s neznámým člověkem.....	52
Tabulka č. 9 Důvody pro neúčast na osobní schůzce.....	53
Tabulka č. 10 Komu by se žák svěřil.....	54
Tabulka č. 11 Povědomí rodičů o aktivitách na internetu.....	54
Tabulka č.12 Informování o rizicích.....	55

Seznam grafů

Graf č. 1 Zastoupení dívek a chlapců podle tříd.....	45
Graf č. 2 Množství času na sociálních sítích.....	46
Graf č. 3 Nejužívanější sociální síť.....	47
Graf č. 4 Veřejné údaje.....	48
Graf č. 5 Přidávání neznámých lidí na sociálních sítích.....	49
Graf č. 6 Komunikace s neznámými lidmi.....	50
Graf č. 7 Nepříjemná konverzace.....	51
Graf č. 8 Osobní setkání s neznámým člověkem.....	52
Graf č. 9 Důvody pro neúčast na osobní schůzce.....	53
Graf č. 10 Komu by se žák svěřil.....	54
Graf č. 11 Povědomí rodičů o aktivitách na internetu.....	55
Graf č. 12 Informování o rizicích.....	56

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 2: Souhlas ředitelů s výzkumem

Příloha č. 1: Dotazník

Dobrý den,

Jmenuju se Nikola Studynková a jsem studentkou oboru Sociální pedagogika - specializace výchovné poradenství na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Má diplomová práce je zaměřená na téma Kybergrooming u žáků v období rané adolescence. Dotazník je zcela anonymní a jeho výsledky budou použity pro účel diplomové práce.

Děkuji za Váš čas a ochotu se podílet na vyplňování dotazníku.

1. Pohlaví

- Chlapec
- Dívka

2. Třída

- 8. třída
- 9. třída

3. Kolik času trávíš na sociálních sítích?

- Méně než jednu hodinu
- 2-3 hodiny denně
- Více než 4 hodiny

4. Jaké sociální sítě/slужby používáš? Možnost označit více odpovědí:

☐ Facebook	☐ Snapchat
☐ Facebook messenger	☐ Skype
☐ Instagram	☐ Youtube
☐ Twitter	☐ WhatsApp
☐ TikTok	☐ Jiné:

5. Jaké údaje na profilu sdílíš veřejně? Možnost označit více odpovědí:

☐ Jméno	☐ Název školy
☐ Příjmení	☐ Telefonní číslo
☐ Datum narození	☐ E-mail
☐ Fotografie	☐ Bydliště

6. Přidáváš si na sociálních sítích lidi, které neznáš osobně?

- Ano
- Ne

7. Komunikuješ na sociálních sítích s lidmi, které neznáš osobně?

- Ano
- Ne

8. Setkal/a ses s konverzací, která ti nebyla příjemná? (návrhy, příliš osobní otázky, žádost o zaslání fotografií..)

- Ano
- Ne

9. Pokud by ti neznámý člověk nabídl osobní setkání souhlasil/a bys?

- Ano
- Ne

10. Pokud si na předchozí otázku odpověděl/a ne, z jakého důvodu by si na setkání nešel/nešla?

11. Komu by ses svěřil/a kdyby tě někdo obtěžoval?

☐ Rodiče	☐ Učitel/učitelka
☐ Rodinný příslušník
(sourozenec, teta..)	☐ Nikomu
☐ Kamarád/kamarádka	☐ Někdo jiný:

12. Mají rodiče povědomí o tom, co děláš na internetu, internetových kamarádech?

- Ano
- Ne

13. Kým si byl/a informován o rizicích používání sociálních sítí? Možnost označit více odpovědí:

- Rodiči
- Školou
- Kamarády
- Sám/a jsem se informoval/a
- Nebyl/a jsem informován/a
- Někdo jiný
.....

Příloha č. 2 Souhlas ředitelů s výzkumem

dotazník pro žáky ✕ 🖨️ 📧

čt 16. 3. 8:24 ☆ ↶ ⋮

Dobrý den, slečno Studynková,
paní ředitelka mi přeposlala Váš email ohledně dotazníku k diplomové práci. Pošlete mi, prosím, dotazník. Myslím, že bychom ho mohli dát našim žákům k vyplnění.
S pozdravem

[Zpráva byla zkrácena] [Zobrazit celou zprávu](#)

 Nikola Studynková <nikola.studynkova@gmail.com> čt 16. 3. 14:25 ☆ ↶ ⋮

Dobrý den,
zasílám odkaz k dotazníku <https://forms.gle/Jk4378VX1DMMScXZ6>
Děkuji moc za ochotu a spolupráci
S pozdravem
Nikola Studynková
čt 16. 3. 2023 v 8:24 odesílatel
⋮

 Dobrý den, jmenuju se Nikola Studynková a jsem studentkou druhého ročníku navazujícího magisterského studia oboru Sociální pedagogika - specializace Výchovné po

st 8. 3. 20:30 ☆ ↶ ⋮

Dobrý den Nikolo,
napište mi Vaši představu, jak to chcete realizovat. Pokud chcete přijet osobně s dotazníkem v papírové podobě, dohodneme termín - vhodnou hodinu a zrealizujeme. Pokud chcete poslat odkaz na dotazník, pošlete, dohodnu s kolegy, kteří to zařadí do vhodné hodiny, pravděpodobně do Výchovy k občanství nebo do Člověk a svět práce, případně vyplní v hodině informatiky. Máme zkušenosti s oběma postupy.

Odesláno z aplikace [Outlook pro iOS](#)

Předmět: Fw: Žádost o vyplnění dotazníku - Diplomová práce

K vyřízení. Děkuji. J.

Od: Nikola Studynková <nikola.studynkova@gmail.com>
Odesláno: středa 8. března 2023 13:23

Předmět: Žádost o vyplnění dotazníku - Diplomová práce

⋮
...

[Zpráva byla zkrácena] [Zobrazit celou zprávu](#)

xcvbnm

Dobrý den, jmenuju se Nikola Studynková a jsem studentkou druhého ročníku navazujícího magisterského studia oboru Sociální pedagogika - specializace Výchovné po

st 8. 3. 13:22

pá 10. 3. 10:14

Dobrý den, dotazník nám můžete poslat .

st 8. 3. 2023 v 13:22 odesílatel xcvbnm <nikola.studynkova@gmail.com> napsal:

Nikola Studynková <nikola.studynkova@gmail.com>

po 13. 3. 8:09

Dobrý den,

zasílám odkaz k dotazníku <https://forms.gle/Jk4378VX1DMMScXZ6>

Děkuji moc za ochotu a spolupráci

S pozdravem

Nikola Studynková

Žádost o vyplnění dotazníku - diplomová práce

Doručená pošta x

Nikola Studynková

Dobrý den, jmenuju se Nikola Studynková a jsem studentkou druhého ročníku navazujícího magisterského studia oboru Sociální pedagogika - specializace Výchovné po

st 8. 3. 13:12

čt 9. 3. 14:27

Dobrý den, můžete poslat

Nikola Studynková <nikola.studynkova@gmail.com>

komu: Martin

čt 9. 3. 15:09

Dobrý den,

zasílám odkaz k dotazníku <https://forms.gle/Jk4378VX1DMMScXZ6>

Děkuji moc za ochotu a spolupráci